

VINERI 2 MAI 2003 • ANUL LIII NR. 18

FONDAT ÎN 1951
FOAIA 60 FORIN
românească
SĂPTĂMÎNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

„Copiii sunt ca niște îngeri”

Rituri de naștere și botez la românii din Chitighaz

„Cineva acolo sus mă iubește...”

CALENDAR ORTODOX

5 mai, luni – Sf. Mare Muceniță Irina; Sf. Mc. Neofit și Gaian.
6 mai, marți – Sf. și Deptul Iov, mult răbdătorul; Cuv. Mamant, Pahomie și Ilarion.
7 mai, miercuri – Arătarea semnelor Sfintei Cruci la Ierusalim; Sf. Mc. Achachie și Codrat.
8 mai, joi – † Sf. Apostol și Evanghelist Ioan; Cuv. Arsenie cel Mare.
9 mai, vineri – Aducerea moaștelor Sf. Ierarh Nicolae; Sf. Prooroc Isaia; Sf. Mc. Hristofor.
10 mai, sâmbătă – Sf. Ap. Simon Zilotul; Cuv. Isichie Mărturisitorul; Cuv. Lavrentie.
11 mai, duminică – Sf. Sfinții Mc. Mochie, Acachie și Dioscur; Sfinții Metodie și Chiril. Duminica a III-a după Paști (a Mironosiștelor).

Citatul săptămânii

„Graiu populului român, fie din orice provincie, este pretutindeni bogat de poetice comori.”
Vasile Alecsandri

AGENDĂ

5 mai

1891 – s-a inaugurat la New York, la *Carnegie Hall*, una dintre cele mai mari săli de concerte din Statele Unite.
1949 – a avut loc semnarea Tratatului de la Londra, prin care s-a instituit *Consiliul Europei*.

6 mai

1791 – palatul *Louvre* din Paris a devenit muzeu.
1856 – în Austria s-a născut *Sigmund Freud*, întemeietorul psihanalizei.
1922 – s-a născut, la Micherechi, dansatorul *Gheorghe Nistor*.
1938 – a murit, la Ciucea, poetul *Octavian Goga*.

7 mai

1553 – *Nicolaus Olahus* a fost ales arhiepiscop de Strigoni (Esztergom), mitropolit primat al Ungariei.
1833 – s-a născut, la Hamburg, *Johannes Brahms*, compozitor, pianist și dirijor german.
1840 – s-a născut, la Votkinsk, compozitorul rus *Piotr Illici Ceaikovski*.

8 mai

1885 – la București, în sala Teatrului Național, a avut loc pentru prima oară un spectacol de operă în limba română, dat de un ansamblu de cântăreți profesioniști români.

9 mai

Ziua Europei
1872 – a murit *Ion Heliade Rădulescu*, patronul spiritual al revistei „Curierul Românesc”, scriitor, lingvist, filosof și om politic.
1895 – s-a născut, în comuna Lancrăm de lângă Sebeș, poetul și filosoful *Lucian Blaga*.
1918 – a murit, la București, poetul *George Coșbuc*, care, alături de Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici, Delavrancea, și-a înscris numele în generația „marilor clasici”.

10 mai

1881 – *Carol I de Hohenzollern-Sigmaringen* a fost încoronat Rege al României.
1897 – Paul Menu, fotograf și operator de imagine, a realizat primele actualități cinematografice românești.

11 mai

1904 – s-a născut pictorul spaniol *Salvador Dali*.
1950 – a avut loc la Paris premiera piesei „Cântăreața cheală”, de Eugen Ionescu.

Parastas în amintirea lui Emanuil Gojdu

În prima duminică după Paști, la Paștile Morților, în capela ortodoxă română din Budapesta se va oficia o slujbă arhierescă de pomenire în amintirea lui Emanuil Gojdu și a familiei sale. Parastasul mecenatului culturii românești din Ungaria și Transilvania va fi celebrat de Prea Sfinția Sa Episcopul *Sofronie* și vicarul *Marius Maghiaru*, parohul capelei din strada Holló nr. 8. Evenimentul va avea loc în cadrul slujbei duminicale din 4 mai, cu începere de la ora 10.00, după care românii din capitala Ungariei vor depune coroane de flori la mormântul familiei Gojdu, aflat în Cimitirul Kerepesi din Budapesta.

- va -

Concurs pentru copii despre „Europa noastră”

Asociația de Prietenie a Societății Filantropice, revista „Barátság” și Biroul Ombudsmanului pentru drepturile minorităților naționale și etnice publică un concurs pentru copii, cu titlul „Europa noastră”. Organizatorii au stabilit două categorii: pentru copiii din clasele 1–6 în categoria desen, iar pentru elevii din clasele 7–12 în categoria poezie, proză și teatru. Cum vom trăi într-o Europă fără frontiere? Ne cunoaștem vecinii? Cum trăiesc celelalte na-

ționalități conlocuitoare? Cum ne vom putea păstra limba, tradițiile, portul popular și specialitățile culinare? Ce se va întâmpla cu literatura contemporană? – iată doar câteva întrebări lansate pentru tinerii concurenți. Creațiile trebuie trimise până la data de 30 octombrie a.c., pe adresa redacției revistei „Barátság”: 1519 Budapesta, Căsuța Poștală 452. Pe plic se cere însemnarea: „Europa noastră”.

I. K.

Lucrări la vămile românești

La punctul de frontieră Borș au început lucrările de amenajare. Gheretele Poliției de frontieră sunt amplasate, începând din săptămâna trecută, în imediata apropiere a celor ale lucrătorilor vamali, încât controlul la graniță să se realizeze în comun. Astfel, oprirea autovehiculelor în vamă se va face o singură dată, ceea ce va asigura fluidizarea traficului. Acțiunea de reamenajare va continua în zilele următoare la punctele de frontieră din Arad, Bihor și Satu Mare.

Aletenii au participat la un festival folcloric

Imagine de la Ziua Culturală a Românilor din Ungaria, din 2002

În perioada 26-27 aprilie, la Ráckeve s-a organizat tradiționalul Festival Național al Minorităților. Timp de două zile și-au dat concursul formații și ansambluri de păstrare a tradițiilor, printre care și Echipa Păstrătorilor de Tradiții „Gheorghe Turla” din Aletea. Spectacolele au fost însoțite de târguri de artă populară și specialități gastronomice.

I. Kaupert

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor.

Pe copertă: Ecaterina Lengyel (născută Șimonca) cu fiica sa Victoria din Chitighaz, anul 1917
(Foto: din arhiva Mariei Sarca Zombai)

Program bogat și pentru români la Târgul Internațional de Carte de la Budapesta

Între 24-27 aprilie a.c., pentru a zecea oară s-a desfășurat Târgul Internațional de Carte, găzduit de Centrul de Congrese din Budapesta. Românii au fost părtași mai ales la programele organizate în zilele de 25 și 26 aprilie, când au avut posibilitatea de a face cunoștință cu poetul și prozatorul **Ilie Constantin**, au putut asista la lansarea cărții lui **Narcis Dorin Ion**, iar cei care au vizitat și sâmbătă Centrul de Congrese din Budapesta, au avut ocazia să urmărească o discuție cu cei mai renumiți regizori de filme din Ungaria, inclusiv cu **Cornel Mădruțu**.

Întâlnire cu Ilie Constantin

Pentru români, programul Târgului Internațional de Carte a început vineri, 25 aprilie, când la standul Fundației Culturale Române a fost așteptat poetul și prozatorul Ilie Constantin. Prezentarea personalității literare a fost făcută de **Gabriela Matei**, director adjunct al Centrului Cultural al României de la Budapesta. Din această trecere în revistă am putut afla multe informații despre ampla activitate culturală a lui Ilie Constantin, de la debutul său din 1960, până la întoarcerea lui din Franța, unde a trăit aproape trei decenii. După rezumarea Gabrielei Matei, **Daniel Cristea Enache**, editor la Fundația Culturală Română și **Farkas Jenő**, profesor al Catedrei de română de la ELTE au luat poziția criticului literar, exprimându-și părerile despre creația poetului român. Lor li s-a alăturat, din rândurile publicului, poetul **Kányádi Sándor**, unul dintre traducătorii lui Ilie Constantin. În interpretarea lui **Nagy Lajos**, student la ELTE, asistența a ascultat câteva poezii, traduse în limba maghiară de **Döbrentei Kornél** și **Farkas Jenő**. Bineînțeles, și protagonistul manifestării s-a declarat atât publicului, cât și Foi românești.

— În principiu, eu sunt poet. Dar consider că toți scriitorii, în mod natural, pot scrie în toate genurile. În cazul meu, presupun că sunt justificat să scriu poezie, proză, critică și am făcut și traduceri.

— Am aflat că ați trăit mult timp în Franța. După experiențele Dumneavoastră, există deosebiri între țări în ceea ce

privește interesul oamenilor față de literatură?

— Pretutindeni există oameni care iubesc cartea. Și alții, cei mai numeroși, care poate nu fac din carte o

Dumneavoastră. De-a lungul discuției cu publicul, ați făcut o comparație extrem de interesantă pentru mine. Mă refer la analogia filmului și a poeziei.

— Eu m-am referit la ceva foarte delicat. Asemenea filmului, care ține clipa prin imaginile lui, care mereu reluate dau aceeași clipă, poezia pare a da aceeași iluzie. Numai că nu e așa de simplu, pentru că trebuie mai mult decât să reiei imaginile filmului și să ai exact aceeași mișcare. Și trebuie regăsită starea de spirit cu

Ilie Constantin se prezintă publicului budapestan

treabă prea importantă în viața lor, mai ales în perioada asta modernă cu televiziune, radio și alte mijloace informaționale. Deci, nu sunt deosebiri decât la acest nivel. În Franța am fost bine primit. Numai că, ajuns la vârsta mea de acum, m-am întors definitiv în România.

— Ați spus că trăim într-o lume modernă. Oare o astfel de manifestare poate atrage atenția oamenilor spre carte și literatură?

— Eu cred că tocmai la asta servesc asemenea manifestări și că, poate, ar mai fi ceva care ar atrage cu atât mai mult publicul. De exemplu, salariile, ca oamenii să aibă din ce să cumpere cărți, tirajele să fie mai bune și prețurile mai rezonabile. De altfel, ne aflăm într-un impas, când editorii trebuie să scoată cărți cu puține exemplare, astfel prețul e mai mare. Prin aceste târguri și cu aceste saloane de carte, se reușește punerea în contact a cititorilor posibili și a editorilor de carte.

— Să revenim la domeniul

să-i ajute în viața lor de zi cu zi. Să le completeze prin imagine ceea ce le lipsește. Exact lucrurile care pot fi oferite de literatură tuturor oamenilor oriunde ar fi, oriunde s-ar întâmpla.

La standul de cărți al României...

Abia am terminat discuția cu Ilie Constantin, când la standul de cărți al României a început lansarea cărții lui **Narcis Dorin Ion**, cu titlul „Mogoșoaia; Trei secole de istorie”. Albumul a fost prezentat de **Alexandru Ghișa**, consilier la Ambada României de la Budapesta. De la domnul Ghișa am aflat că tânărul istoric **Narcis Dorin Ion**, după ce în anul trecut, tot în cadrul Târgului Internațional de Carte din Budapesta, s-a prezentat prin volumul „Castele, Palate și Conace din România”, de data aceasta a ieșit în fața publicului cu un album despre Palatul de la Mogoșoaia. Autorul albumului extraordinar ne-a și oferit câteva detalii din monografia completă rezumată de el însuși. Pe lângă acesta, la standul României au fost expuse multe cărți, începând de la romane clasice, până la cărți științifice sau cărți de povești. De asemenea, aici a fost lansat și un CD-rom, dedicat poetului nemuritor **Nichita Stănescu**.

...și al Bibliotecii Naționale de Limbi Străine

Nu departe de standul României am dat și de cel al Bibliotecii Naționale de Limbi Străine, unde au fost expuse cărțile celor 13 naționalități conlocuitoare în Ungaria. Aici am putut găsi, printre altele, și publicațiile Editurii NOI, chiar și săptămânalul nostru, precum și ale Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria. **Lukács Zsuzsanna**, șefa Departamentului de Naționalitate și Documentație al Bibliotecii de Limbi Străine m-a informat că biblioteca participă în fiecare an la Târgul de Carte. Pentru a putea expune cu regularitate, Biblioteca Națională de Limbi Străine este sprijinită de Ministerul Patrimoniului Cultural Național, de Colegiul de Literatură al Programului Cultural de Bază și de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”. Majoritatea cărților au fost donate de autoguvernările minoritare, în cazul românilor de către Editura NOI și de Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria. Doamna **Lukács** mi-a mai spus că standul lor este vizitat în fiecare an de numeroși membri ai comunităților minoritare și de mulți alți cititori pasionați ai acestui domeniu.

(Continuare în pag. a 5-a)

Foto: Aurelia Nemeș

Standul „Minorități naționale din Ungaria”

Sprijin pentru biserici la Bichișciaba

La ședința ordinară din luna aprilie, Autoguverna-rea Românească din Bichișciaba a decis subvenționarea a două biserici din oraș: pentru biserica ortodoxă română s-au acordat 100 000 de forinți (în vederea realizării instalației de încălzire), iar pentru adunarea baptistă 50 000 de forinți (sprijin pentru transportarea credincioșilor români bolnavi la serviciile divine). Acest ajutor se acordă celor două biserici de mai mulți ani consecutiv.

Președintele *Gheorghe Gros* i-a informat pe cei prezenți că în urma constituirii comisiilor de specialitate ale ATRU, reprezentanța cebană se poate mândri că doi dintre cei cinci membri au ajuns să fie aleși preșe-

dinți de comisii. Apoi *Gheorghe Marc* a informat pe scurt despre participarea sa la manifestarea „Zilele Beiușului”, reprezentându-i pe românii din Bichișciaba în orașul înfrățit.

Ca de obicei, și în luna mai a acestui an se va desfășura în reședința județului Bichiș concursul de povești. În ziua de 24 mai, sâmbătă, Casa Poveștilor va fi luată în stăpânire de cei mai tineri români din Ungaria, elevi talentați în ale povestitului de la școlile românești din această țară. La ședința din săptămâna trecută a Autoguvernației Românești din Bichișciaba s-au trecut în revistă problemele tehnice ale organizării acestei ample manifestări tradiționale.

- va -

Decizii numai despre subvențiile de funcționare

Cancelaria primului ministru de la Budapesta, portofoliul responsabil pentru relațiile cu cultele din Ungaria, asigură din bugetul de stat pe anul 2003 o subvenție de peste 18 milioane de forinți pentru Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria. Sprijinul se acordă pentru cheltuieli legate de activitatea administrativ-oficială a Bisericii. Astfel sunt nominalizate patru domenii pentru care au fost alocați acești bani. Subvenția de stat din anul 2003 este cu 3,8% mai mare, decât sprijinul bugetar acordat pentru funcționare în anul 2002. Nu s-a decis încă nici asupra finanțării lucrărilor de renovare de la bisericile ortodoxe române. Urmează ca în privința acestui fond să se ia poziție în viitorul apropiat.

Subvenția asigurată pentru funcționare a fost stabilită în raport cu acel fond de 1% din impozitul perso-

nal, oferit de cetățenii țării diferitelor culte. În 2002, în anul de bază pentru stabilirea subvenției de stat din acest an, 311 de persoane au oferit pe această cale o sumă totală de 1 346 584 de forinți. (Tabelul)

Subvenția de stat pentru catehizare se asigură pe baza numărului copiilor care participă la orele de religie. În anul 2001, au luat parte la catehizare 234 de copii în 21 de grupe, iar în anul 2002 au fost înregistrați 123 de elevi în cele 10 grupe de religie ortodoxă română.

Din anul 2002, statul maghiar garantează și preoților de la parohiile ortodoxe completarea salariului. Suplimentul se dă preoților cu cetățenie maghiară, în vederea îmbunătățirii condițiilor de muncă din parohiile mici. În cele 21 de parohii, Episcopia Ortodoxă Română are în prezent 6 preoți originari din Ungaria.

-an-

Scop/forinți	Anul 2001	Anul 2002	Anul 2003
Funcționare	9 860 000	11 351 000	11 432 057
Arhivare	3 900 000	4 000 000	4 422 000
Catehizare	1 031 513	534 000	626 000
Supliment salarii	„-”	2 000 000	2 100 000
Renovări	6 000 000	7 000 000	nu s-a stabilit
Total	20 791 513	24 885 000	18 580 057

Un curs de vară, destinat formării identității culturale

Fundația Culturală Română organizează și în această vară tradiționalul curs de limba română în Maramureș. Programul oferă cunoașterea limbii vorbite în mediul ei natural, însușirea directă a limbii de la cei care o folosesc zi de zi. În același timp, vor fi ore de cântec și dans popular românesc. La atelierul de artă populară, meșteșugari renumiți vor oferi lecții de olărit, țesut, pictură pe sticlă, broderie și ornamentică, realizarea unor podoabe în tradiția folclorică. Cei înscriși la curs vor avea ocazia să descopere spiritul oamenilor și locurilor, să cunoască istoria și cultura românilor, să participe la evenimente culturale și spirituale tradiționale.

Școala de limba română a Fundației Culturale Române este deschisă doar o dată pe an, pe o durată de trei săptămâni. Ediția din 2003 a școlii se axează pe învățarea limbii române vorbite. Cursul se va desfășura între 12 iulie – 1 august 2003, la Baia Mare. Vârsta minimă a participanților este de 18 ani. Taxa de înscriere costă 450 EURO. Termenul de prezentare la cursul din Baia Mare este 15 iunie 2003. Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria se angajează să asigure pentru 2 tineri taxa de participare la acest curs.

Cursurile intensive de limbă sunt programate pe trei categorii. Pentru începători, obiectivul didactic este dobândirea abilităților de formulare, exprimare și înțelegere a unor propoziții elementare pentru comunicarea în situații uzuale. La nivel mediu și avansat se pretinde perfecționarea cunoștințelor existente, cu accent pe exerciții practice, formularea în scris și oral a părerilor și gândurilor proprii în limba română, folosind subtilități de exprimare, implicând în procesul de învățare a limbii și elemente de cunoaștere a culturii și civilizației românești.

Pentru orele de după-masă pot fi alese mai multe programe speciale. La cursul de studiu aprofundat al limbii și literaturii române se propune tratarea unor teme de istorie a limbii și literaturii române, de lexicologie și dialectologie. În cadrul cursului de cultură și civilizație românească se vor studia unele aspecte ale culturii și civilizației românești, precum istoria românilor, istoria artelor, aspecte din viața socială contemporană, completate de o serie largă de activități culturale de cunoaștere a realităților românești.

Cursul include și diferite programe turistice. În zilele de vineri și duminică se vor organiza excursii de documentare în localități rurale din împrejurimile orașului Baia Mare. Se planifică vizitarea unor monumente istorice din patrimoniul UNESCO, popasuri în loca-

lități unde vor fi vizitate biserici și mănăstiri seculare. Într-o duminică se va lua masa de prânz la o familie din Maramureș, se va participa la un concert folcloric autentic susținut de localnici. Programul mai cuprinde vizitarea Cimitirului Vesel din Săpânța și a Muzeului Satului Oșenesc. Se va face o excursie cu autocarul și la Cluj. În timpul cursurilor vor fi programate vizionări de filme românești, ecranizări ale unor celebre opere literare românești, filme istorice, concerte de muzică populară și cultă, spectacole de teatru, seri de poezie, program de divertisment, întâlniri cu personalități culturale și artistice.

Cursanții sunt așteptați la Baia Mare în ziua de 12 iulie 2003, iar cursurile se vor încheia în ziua de 1 august 2003. Participanții vor fi cazați în camere duble, la Hotelul Carpați (cu trei stele) din centrul orașului. Se asigură un regim de

semipensiune, mic dejun și cină la restaurantul hotelului (masa de prânz se asigură pe cont propriu). Dimineața toți participanții vor avea un orar comun, iar după amiază unul individual, în funcție de alegerea făcută la cursurile suplimentare.

La terminarea cursurilor organizate de Fundația Culturală Română, participanții pot susține un test de competență lingvistică (la nivel oral și scris), în urma căruia pot obține un certificat de evaluare a nivelului de cunoaștere a limbii române și/sau un atestat de participare care stipulează prezența la cel puțin 90% din lecții.

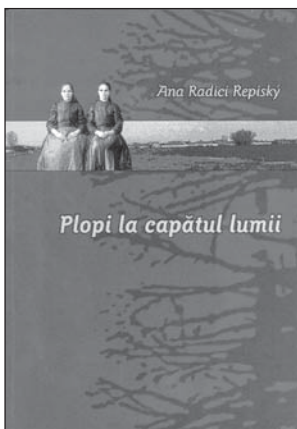
Pentru înscrierea la cursuri, solicitanții urmează să trimită pe adresa Fundației formularul de înscriere completat, împreună cu un curriculum vitae și o copie a documentului de plată care confirmă achitarea taxei de participare în contul Fundației Culturale Române. Termenul de înscriere la cursuri este 15 iunie 2003. Taxa de participare este de 450 EURO. Adresa Fundației este 71273 București, Aleea Alexandru nr. 38, telefon 0040/21-230-28-54, director de program Nadia Moșanu.

Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria se angajează să asigure taxa de participare la acest curs pentru 2 tineri, contribuind la achitarea cheltuielilor lor de participare. Cei interesați de acest sprijin sunt rugați să-și anunțe participarea la adresa Uniunii Culturale (5700 Giula, str. Gh. Doja nr. 8, tel./fax: 66/463-079) până pe 5 iunie 2003. Informații suplimentare puteți obține și la redacția Foii românești.

-frățean-

Recenzie paralelă

Ideea de a comprima păreri privitoare la două cărți nu este prea bună. Totuși, două volume românești apărute recent în Ungaria arată foarte multe asemănări (precum sunt, tot multe, și deosebiri). Tocmai coincidențele m-au determinat să încerc acest lucru. Iată, avem două autoare din generația mai tânără, ambele au pornit din Micherechi: *Emilia Martin Nagy* și *Ana Radici Repiský*. După școala generală românească din satul natal, ambele au devenit eleve la Liceul românesc „N. Bălcescu”. Deși Ana Radici Repiský și-a continuat studiile superioare de filologie la Budapesta, iar Emilia Martin Nagy a urmat etnografia la Debrețin, atât ca studente, cât și apoi, ca intelectuale tinere nu au întrerupt firele multiple cu care s-au legat de comunitatea românească. Au continuat să publice în săptămânalul românesc, au depus și depun până azi o variată și vie activitate în viața spirituală a comunității, urmând pasiunea față de înaintași, dar mai cu seamă dragostea pentru locurile natale. Pătrunse de aceste sentimente, ambele și-au pus toată capacitatea creatoare în slujba neamului lor. Etnografa a devenit „etnografa noastră”, făcând cercetări, studiind tezaurul spiritual al înaintașilor, amenajând expo-

ziții, colecționând obiecte și documente, devenind prin erudiție una dintre cele mai cunoscute și recunoscute experte din acest domeniu. Cealaltă, filoloaga, a depus o multilaterală activitate publicistică și literară, remarcându-se în toate domeniile culturii, consacrandu-se explicit literaturii. În aceste condiții, Ana și Emilia se află acum la lansarea celui de-al doilea volum. Făcând abstracție de subiectul în parte, temele ambelor cărți se leagă iarăși de (sau și de) Micherechi. În acest fel, culegerea de proză și interviuri „*Plopi la capătul lumii*” de Ana Radici Repiský și reeditarea culegerii „*Sărbătorile calendaristice ale românilor din Ungaria*” de Emilia Martin Nagy sunt două noutăți editoriale care fac toată cinstea atât autoarelor, cât și comunității din care au pornit. Iar ambele cărți au fost realizate prin sprijinul financiar al Fundației Publice „*Pentru minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria*”.

Dar n-ar fi drept să trecem peste deosebiri. Cartea Emiliei este o reeditare a unei cărți „de căpătâi”, am putea spune, căci de utilitatea ei este convins orice profesor, elev sau cercetător care studiază moștenirea spirituală a românilor din Ungaria. Sistematică, logică și lineară, lucrarea se oprește la toate sărbătorile românilor, descriindu-le, făcându-le un adevărat studiu monografic. Cartea Anei este o înșirare de interviuri, reportaje, schițe, care au în centrul lor Micherechiul, locuitorii comunei românești cu tot ce îi preocupă, îi pasionează sau îi îngrijorează. Este, în linii mari, o radiografie sociologică cu sensibilitate și calități literare veritabile.

Ceea ce mi-a plăcut în mod deosebit în ambele

cazuri (iată, o nouă paralelă) este realizarea grafică frumoasă, pretențioasă și modernă. Ambele cărți au aspect atrăgător, chiar tulburător, care evidențiază simbioza dintre autor și grafician și, negreșit, meritele designerilor, tot români din Ungaria: *Ioan Nistor* pentru cartea Emiliei, și *Stela Santău* pentru cartea Anei.

După cum am aflat, deocamdată nu se planifică lansarea publică a celor două cărți. De aceea atrag atenția cititorilor inimoși asupra celor două cărți care sunt produsele editoriale realizate prin Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, respectiv Institutul de Cercetări al Românilor din Ungaria, unde pot fi procurate.

E. Illyés

Românii din Budapesta au sărbătorit Paștile împreună

În viața unui creștin, an de an cea mai mare bucurie înseamnă sărbătoarea Paștilor. Dar ca orice bucurie, și aceasta e bine să o împarți cu alți oameni. Mai ales dacă aceștia fac parte din neamul tău. În anul acesta, comunitatea românilor din Budapesta s-a putut bucura împreună de învierea Domnului Iisus Hristos, grație Asociației pe Țară a Românilor din Ungaria (ASTRU) împreună cu Parohia Ortodoxă Română din Capitală.

În duminica Paștilor, creștinii ortodocși români din Budapesta au luat parte la Sfânta Liturghie, oficiată în capela Gojdu. După această slujbă, turma părintelui paroh *Marius Maghiaru* s-a îndreptat spre „Transilvania”, unicul restaurant cu profil românesc din Budapesta. Aici proprietarul restaurantului și președintele ASTRU, *Andrei Kövesdi* a ospătat credincioșii români din capitala ungară. Astfel, cei care s-au folosit de ocazia generoasă a domnului Kövesdi, au putut participa la o agapă frățască alături de preotul lor. Printre oaspeții restaurantului am văzut mai multe fețe cunoscute – precum *Mircea Opriță*, directorul Centrului Cultural al României de la Budapesta sau *Alexandru Ardelean*, ambasador în pensie – și mai puțin cunoscute, dar toți ortodocși români de

bună credință. La acest frumos și înălțător eveniment, oaspeții au fost serviți cu mâncăruri tradiționale, ciorbă și drob de miel, sfințite de părintele Maghiaru. După ce s-a cântat „Hristos a înviat din morți...”, credincioșii au luat masa, iar soții Kövesdi, Iuliana și Andrei, au făcut totul ca oaspeții să se simtă bine.

Liderii ASTRU, prin acest gest, au dovedit că într-adevăr, conform declarațiilor, vor să promoveze românismul în Budapesta. Cei aproximativ 40 de credincioși au discutat numai românește despre cultura, religia, tradițiile lor și despre tot ce se leagă de viața comunității românești din Capitală. Pe parcursul întregii agape s-a resimțit atmosfera festivă și a fost vizibilă bucuria oamenilor. A fost o frumoasă duminică binecuvântată.

V. Cozma

Program bogat și pentru români...

(Urmare din pag. a 3-a)

Discuție cu și despre regizorul Mândruțau

Iar dacă din discuția cu Ilie Constantin a reieșit că mă pasionează mult lumea filmelor, nu am ratat ocazia de a participa și la întâlnirea cu regizorii de seamă din Ungaria. Sâmbătă, 26 aprilie, în Sala Liszt Ferenc al Centrului de Congrese a avut loc lansarea cărții dramaturgului de filme *Marx József*, cu titlul „*Omul cu două dimensiuni*” (A kétdimenziós ember), în care putem citi și despre filmul „*Zile frumoase*” regizat de *Cornel Mândruțau*. Nu e, deci, ciudat faptul că la prezentarea cărții a fost de față și tânărul regizor de origine română, dar și alți cinești importanți, precum *Jancsó Miklós*, *Szabó*

István, Grunwalsky Ferenc (regizori), *Kende János* (operator) și *Kassovitz Péter* (scriitor). Volumul lansat sâmbătă, prin prezentarea unui istoric al filmului, vrea să arate relația dintre regizori, în calitatea lor de creatori, și între noi, cei care vizionăm creațiile lor. În cadrul prezentării cărții

lui Marx József am aflat și diferite anecdote din activitatea ca regizori ai acestor mari personalități din cinematografia maghiară, inclusiv despre cineastul de origine română, ca reprezentant al stilului post-modern. La această observație, *Cornel Mândruțau* a menționat că însăși lumea în care trăim pare a fi post-modernă. Dar în timpul filmărilor, el nu se ocupă de stilul în care lucrează. Important este ca sensul peliculei realizate să ne pună pe gânduri, să ne facă să reflectăm.

După aceste programe bogate, am plecat de la Centrul de Congrese din Budapesta cu cea mai mare bucurie, mulțumire și cu satisfacția că organizatorii Târgului Internațional de Carte nu au uitat nici în acest an de edificarea spirituală a românilor din Ungaria.

Victoria Cozma

Ziua minorităților la radio

Societatea Maghiară de Radiodifuziune a organizat miercuri, la 23 aprilie, tradiționala zi a minorităților. Manifestarea a demarat cu o conferință de presă despre Întâlnirea Teatrelor de Naționalitate din Ungaria, după care a urmat o conferință despre locul și rolul în Uni-

unea Europeană al minorităților naționale și etnice din Ungaria. În aceeași zi au fost sărbătorite redacțiile radiofonice în limba bulgară, greacă, poloneză, armeană, rromă, rusă și ucraineană, care au împlinit cinci ani de la prima apariție în eter.

I. K.

Mesaj biblic în loc de flori pentru mame

„Domnul să-ți fie desfătarea, și El îți va da tot ce-ți dorește inima. Încredințează-ți soarta în mâna Domnului, încrede-te în El, și El va lucra, El va face să strălucească dreptatea ta ca lumina, și dreptul Său ca soarele la amiază. Taci înaintea Domnului, și nădăduiește în El...” (Ps. 37:4-7/a).

Dragi surori în Cristos! Mame dragi! Vă aduc un mesaj biblic în loc de flori sau cadouri. Un pastor sau predicator în primul rând este gata să transmită Cuvântul lui Dumnezeu în orice caz sau în diferite ocazii. Și acum să primiți cuvântul ca un dar al lui Dumnezeu sau ca niște sfaturi de la Tatăl Ceresc. Acest fragment de Psalm să vă fie o ungere a inimii, întărire și încurajare a vieții pentru viitor, în diferite situații și crize.

În primul rând, trebuie să remarcăm că fiecare mamă, fiecare soră are dorințe. Care sunt acestea? În primul rând, fiecare femeie vrea să aibă copil, un copil care să fie sănătos și care să aibă un viitor fericit. Fiecare mamă își dorește să-i poată da copilului cât mai multe, atât pe plan material, fizic, cât și spiritual.

Ca orice bunătate, și aceste lucruri izvorăsc de sus, de la Tatăl. „...orice ni se dă bun și orice dar desăvârșit este de sus, pogorându-se de la Tatăl luminilor, în care nu este nici schimbare, nici umbră de mutare.” (Iac. 1:17). Dorința mamei este sinceră și izvorâtă din voia lui Dumnezeu. Dacă învățătura Bibliei domină în viața mamei, acea familie este binecuvântată. Textul de mai sus ne arată următoarele:

1. „Domnul să-ți fie desfătarea...” Numai acel suflet poate să se bucure de viață care îl are pe Dumnezeu, pentru care El înseamnă cea mai mare valoare, admirație, și darul cel mai minunat și prețios, El fiind izvorul tuturor bucuriilor. Primirea sau acceptarea ființei lui Dumnezeu în inima noastră, în inima mamei, va umple toată casa și familia cu atmosfera și mireasma acestor inimi. Aș dori ca toate mamele să fie așa: să nu aibă nici podoabe, nici comori și nici desfătare mai presus decât Creatorul și Tatăl iubitor din Ceruri.

2. „Încredințează-ți soarta în mâna Domnului...” Astăzi deseori se pune întrebarea în cine pot să mă încred. Răspunsul vine deseori ener-

gic din gura și sufletul multora: „În nimeni...!”. De atâtea ori am fost înșelat sau înșelată, nu mai am încredere în nimeni. Și totuși, Scriptura ne îndeamnă să ne încredem în Domnul Veșniciei, pentru că în El nu este schimbare. Soarta omului este doar în mâna Lui (Ps. 31:5,15). „În mâinile Tale îmi încredințez duhul: ...Soarta mea este în mâna Ta, ...!”

3. „Taci înaintea Domnului...” Este cea mai dificilă cerință pentru om. Dar cred că nu greșesc dacă spun că pentru o femeie nu este greu să rămână în liniște smerită în fața lui Dumnezeu, în fața soțului, dar mai mult în fața copilului când nu este potrivit să vorbească. Însă sunt situații de crize în viață, în lumea această trecătoare.

Poți să ai soț bun, înțelegător, copii buni sau îți trăiesc încă părinții care te ajută în anumite greutăți. Totuși să știi că singura siguranță și bază de nădejde este El, singurul Dumnezeu.

Dumnezeu nu ne cere numai, ci are și promisiuni pentru noi. De data aceasta, Domnul vrea ca aceste promisiuni să fie adresate mamelor care au primit sarcina și trimiterea dumnezeiască, să transmită vieți de la izvorul vieții. „Căci la Tine este izvorul vieții: prin lumina Ta vedem lumina.” Așadar, mamele sunt în relația cea mai strânsă cu izvorul vieții, atât în mod fizic, cât și biologic. Multe mame din Biblie au aprins scânteia credinței și vieții veșnice în inima copiilor lor prin prezentarea persoanei lui Dumnezeu și a Domnului Isus Cristos. Așa a fost de exemplu mama lui Moise, lui Samuil, lui Timotei etc.

4. Veți beneficia de următoarele binecuvântări: a)

„El îți va da tot ce-ți dorește inima.”; b) „El va lucra”, în inima ta, în familia ta sau în adunare, când cea mai bună soluție pentru rezolvarea problemelor este tăcerea. Nu am găsit între cele nouă daruri ale Duhului Sfânt, darul „tăcerii”, dar să știți că acest dar de multe ori cuprinde toate darurile. Sunt situații când Domnul ne cere să ne folosim de acest dar.

Acest lucru depinde și de voința și străduința noastră. Mult am avea de câștigat în viață dacă am putea tăcea. Când stăm în liniște, Dumnezeu poate să ne vorbească. Ne umple de binecuvântare și belșug.

„Nădăduiește în El...” Poate că ai o familie extraordinară, cu iubire și sănătate, cu bogăție și situație materială acceptabilă. Dar se pune întrebarea, până când va fi așa. c) „să strălucească dreptatea ta ca lumina.” De seori ai vrut să aduci la lumină dreptatea ta, și nu ai reușit. Dumnezeu îl va scoate în evidență la vremea potrivită. d) Iar din tăcere și nădejde va fi o mărturie vie despre lucrarea lui Dumnezeu în viețile tuturor, în familie, în biserică și în societate.

Să ne rugăm pentru astfel de mame, care pot să planteze în viețile lor și în inimile copiilor teama de Dumnezeu și credința în El... Maria, mama fizică a lui Isus să ne fie pildă, model de viață.

Doresc mult har și binecuvântare pentru surorile care au primit această demnitate dumnezeiască, de a fi mame creștine.

„Să te binecuvânteze Domnul din Sion, să vezi pe copiii copiilor tăi!” (Ps. 128, 5).

Amin

Pastorul Vasile Bodiș

SUNTEM CHEMAȚI SĂ MIJLOCIM

Cererile de rugăciune ale lunii mai

„Dacă poporul Meu peste care este chemat Numele Meu se va smeri, se va ruga, și va căuta Fața Mea și se va abate de la căile lui rele – îl voi asculta din ceruri, îi voi ierta păcatul, și îi voi tămădui țara”. (2 Cronici 7:14)

Această rubrică este har de la Dumnezeu, o posibilitate pentru oricine care crede în puterea rugăciunii, în importanța mijlocirii pentru alții și are chemare specială de la Dumnezeu să ajute și în acest fel lucrarea Lui. Mijlocirea ne face să semănăm cel mai mult cu Cristos, care mijlocește veșnic la Tatăl pentru noi, pentru întreaga omenire. Noi, copiii lui Dumnezeu, avem o responsabilitate enormă și ca mijlocitori: Dumnezeu ne va folosi pentru a-și pune în aplicare voia pe pământ. Fiecare credincios este chemat să facă parte din armata de mijlocitori.

Acest spațiu este deschis pentru orice suflet, orice cerere de mijlocire.

Vă îndemnăm deci, în Numele Domnului Isus Cristos, să ne rugăm și să mijlocim precum Isus, exemplul nostru.

Să ne rugăm...

- ... pentru ca Dumnezeu să binecuvânteze relațiile dintre Bisericile evanghelice române din Ungaria.
- ... pentru ca Dumnezeu să binecuvânteze relațiile din familiile creștine, relațiile dintre soț și soție, copii și părinți.
- ... pentru ca Dumnezeu să binecuvânteze tinerii bisericilor noastre cu un comportament de adevărați creștini.
- ... pentru ca Dumnezeu să binecuvânteze vorbirea membrilor bisericilor noastre. Vorbirea noastră să fie dreașă cu sare.
- ... pentru ca Dumnezeu să dea treziri spirituale în bisericile noastre.

Biserica Penticostală „Betel” Micherechi

Să ne rugăm...

- ... pentru tineretul bisericii, ca Domnul Dumnezeu să-i ție lângă El.
- ... pentru bolnavii care sunt acasă sau în spitale, sunt bătrâni sau văduve, ca Domnul să-i poarte de grijă în singurătatea lor.
- ... pentru serviciul special de rugăciune din 21 mai, în cadrul căruia întreaga biserică se va ruga pentru bolnavi. Dacă cineva dorește să ne rugăm și pentru el, să ne sune la numărul de telefon al fratelui Teodor Rocsin, conducătorul bisericii: 66/277-512.

Biserica Penticostală nr. 1. din Micherechi

Să ne rugăm...

- ... pentru comportarea noastră creștinească, să se vadă în noi viața lui Cristos.
- ... pentru misiunea română din Ungaria, în România și peste hotare.
- ... pentru înțelegerea creștinilor și în privința problemelor de naționalitate, să avem o conlucrare armonioasă.
- ... pentru misiunea caritativă și evanghelică pe teritoriile unde a fost război.
- ... pentru moralitatea societății, localității în care trăim și pentru moralitatea poporului lui Dumnezeu.
- ... pentru binecuvântarea „Zilei mamelor”.
- ... pentru Adunarea Generală a pastorilor baptiști și a Uniunii Baptiste din Ungaria, care va avea loc în luna mai la Kiskőrös.

Biserica Baptistă din Chitighaz

Catehizare la Capela Ortodoxă Română din Budapesta

„Lăsați copiii să vină la Mine și nu-i opriți,
căci a unora ca aceștia este împărăția lui Dumnezeu.”

(Marcu 10, 14)

În sâmbăta dinaintea Floriilor, din inițiativa Parohiei Ortodoxe Române din Budapesta și a Asociației pe Țară a Românilor din Ungaria s-a ținut prima catehizare pentru copiii românilor din Budapesta și din împrejurimile orașului. După desfășurarea primei ore de religie, am avut ocazia să stau de vorbă cu părintele vicar *Marius Maghiaru*, parohul capelei noastre din strada Holló și cu doamna *Iuliana Kövesdi*, președinta AȘTRU, inițiatorii acestor benefice și binecuvântate cursuri, care în viitor vor continua și cu o școală duminicală în limba română.

– Stimate părinte Maghiaru, v-aș ruga să-mi spuneți,

loc cunoștințe religioase. Desigur se mai fac unele mici greșeli în modul cum se face cruce sau cum se închină în fața icoanelor, dar am constatat că acești copii au primit în familie unele cunoștințe religioase.

– Din ce a constat această primă oră de religie?

– Astăzi am început cu primele rugăciuni, de fapt cu cele mai importante: Rugăciunea copilului către Îngerul său păzitor, Tatăl Nostru, etc. La unii copii a mers foarte bine, la alții pe parcurs va merge mult mai bine și mai frumos.

– Această inițiativă este sprijinită de asociațiile românești din Budapesta?

– Deocamdată nu putem

cursurile școlii duminicale.

– În primul rând, mă bucur din suflet că împreună cu Parohia Ortodoxă din Budapesta am reușit să începem acest curs de religie. Dorim ca în viitor să ne dezvoltăm printr-o școală duminicală. Avem profesori competenți, profesori de limbă și literatură română, s-au adus deja manuale din România. Desigur, primul pas a fost mai greu, dar sper ca în viitorul apropiat vor fi cu mult mai mulți copii și vor putea începe și cursurile școlii duminicale.

– Această inițiativă va trebui să se facă cunoscută. Cum credeți că vor putea fi atrași copiii românilor din Budapesta?

Moment la slujba de Paști în Capela Gojdu din Budapesta

Foto: Aurelia Nemeș

cum a pornit această inițiativă și care este diferența dintre orele de catehizare și școala duminicală?

– Vreau să subliniez că școala duminicală este mai mult decât o simplă oră de catehizare. Acolo, pe lângă cunoștințele religioase, se pot preda și cunoștințe de limbă și literatură română, de istorie, de geografie etc. La orele de religie se vor preda cunoștințe religioase, liturgice care se leagă de viața spirituală a fiecărui credincios. În ziua de astăzi am ținut prima oră de catehizare pentru copiii românilor din Budapesta. Spre bucuria mea, am avut o surpriză plăcută. Mă așteptam ca acești copii să nu aibă de-

să vorbim de nici un sprijin material, dar sprijin moral primim din partea AȘTRU. De fapt, membrii acestei asociații au semnalat necesitatea ca copiii din familiile lor să primească și o educație religioasă ortodoxă. Deocamdată nu avem manuale de religie, dar eu cunosc ceea ce se predă la orele de religie din România, cunosc programa analitică și pot pregăti totul pentru orele pe care le voi ține, bineînțeles la un nivel parohial, la un nivel de diasporă.

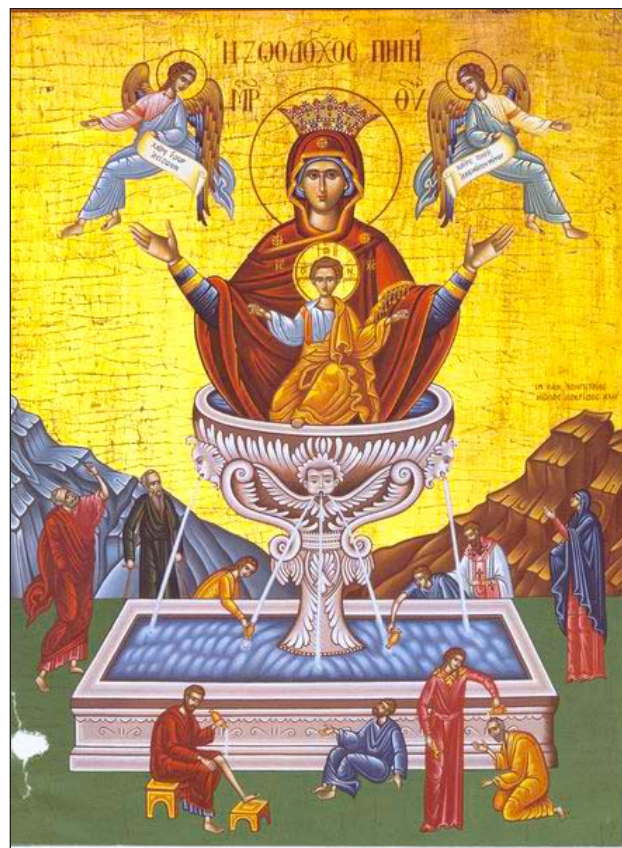
– Doamna președintă Iuliana Kövesdi, vă rog să îmi vorbiți despre proiectul pe care-l aveți în legătură cu

– Să nu uităm că sunt foarte mulți credincioși români în Capitală și în împrejurimi, care vin la biserică. Se apropie sărbătorile Sfintelor Paști, și cu această sfântă ocazie mulți credincioși vor afla că au început orele de religie. Sunt sigură că vor fi foarte fericiți și că vor primi această posibilitate cu multă bucurie, deoarece în Capitală nu sunt școli românești, iar parohia noastră este singura instituție românească religioasă din Budapesta. Școala duminicală, cât și orele de catehism, vor încerca să suplimenteze lipsa acestor școli.

Mihai Felician Cozma
Budapesta

Izvorul Tămăduirii

2 mai

În mijlocul Săptămânii Luminate, Biserica a așezat o sărbătoare a Maicii Domnului. În sâmburele sărbătorii Fiului lui Dumnezeu este firesc să trăim comuniunea cu cea care l-a fost mamă.

Sărbătoarea se numește Izvorul Tămăduirii și este legată de un izvor – sau mai degrabă de o fântână – așezat în Constantinopol. Printr-o minune a Maicii Domnului, apa acesteia a devenit vindecătoare. Și mulți bolnavi și-au găsit tămăduirea, astfel încât au statornicit o zi în care toți să-și aducă aminte de coborârea în istorie a Fecioarei Maria.

Sărbătoarea aceasta o leagă pe Maica Domnului de Lumina Învierii și de slăbiciunea umană. Atunci când sărbătorim, când mesele de Paști sunt încărcate, când nimeni nu se gândește la suferință și la moarte, avem o zi când reflectăm la boala, la nenorocirea celor de lângă noi. O

facem însă gândindu-ne la vindecare, și prin aceasta, ziua Izvorului Tămăduirii iese de sub semnul tragicului. Binecuvântarea o scoate de sub semnul tragicului. Probabil că ceea ce ea așează în conștiința noastră de creștini este pe de o parte semnul unui nou cosmos, renăscut de Hristos, și al unui nou om, recreat de El. Un nou cosmos pentru că în lumea de după Învier, o simplă fântână devine locul unei prezențe. Izvorul din Constantinopol nu mai e un simplu izvor, o apă bună de băut. E un loc al Cerului. Pentru că după ce Iisus se înalță promițând totuși că rămâne pe pământ, fiecare loc de aici, de jos, este un semn al unui loc de sus. Și legătura, scara aceasta uriașă de proporții cosmice, este fiecare dintre noi. Eul creștin, pătruns de Iisus, leagă cerul de pământ. Acest lucru l-a salvat Maica Domnului. Și de aceea o numim uneori Izvor al Tămăduirii noastre.

„Fără stricăciune...”

– Cum a putut naște fără stricăciune Sfânta Fecioară Maria pe Domnul nostru? Îl întreabă un om pe un preot.

Preotul îi răspunde:

– Lumina soarelui trece prin geam și vine la noi fără să strice sticla geamului. Tot de asemenea, lumina vieții a trecut prin Maica Preacurată fără să-i strice trupul.

CURIOZITĂȚI despre corpul omenesc

● O pildă extremă despre înălțimea corpului omenesc: o fată din China a atins înălțimea de 2,47 m, se numește Zen Jin-Lian (părinți: 1,63 m și 1,56 m).

● Un om adult, în general, are 206 de oase, greutatea lor este de aproximativ 10 kg.

● Ochii omului clipește de 30–40 ori pe minut.

● Inima omului adult are în general următoarele dimensiuni: lungime: 13 cm, lățime: 8 cm, grosime: 6 cm, greutate: 300 gr.

● Pentru descoperirea grupelor sanguine, cercetătorul austriac Karl Landsteiner a primit premiul Nobel pe anul 1930.

● Temperatura normală a corpului omenesc este în general 37 °C (ce depășește această valoare se consideră deja febră).

● E de necrezut: unei femei, pe nume Diana Witt (din SUA), în 16 ani i-a crescut părul până la 3 m lungime (pentru pieptănare a avut nevoie de o zi întreagă).

● Printr-un strănut se răspândesc 5000 stropi, la o distanță maximă de 1 m.

● Aproximativ 500 înțepături de albine pot provoca moartea omului.

● Recordul stării treze se leagă de Rick Michaels (american), care n-a dormit timp de 243 ore.

● Greutatea ficatului este de 1,5 kg.

● Dacă organismul omului pierde peste 5 l de lichid, e pericol de uscare.

● În cursul unui sărut sunt puse în mișcare 29 mușchi.

● Leonardo da Vinci a dormit zilnic numai 2 ore (necesitate medie cam 7–8 ore).

● Termenul optim de capacitate maximă a omului este ora 11 înainte de masă.

● Greutatea femeii însărcinate crește în general cu 10–12,5 kg.

● Nou-născutul vede la o distanță max. de 20–30 cm.

● În general dinții fetelor cresc mai devreme decât ai băieților.

● Cea mai mare probabilitate a fracturilor vertebrale este la vârsta de 65 ani.

● George Washington și-a făcut proteză dentară din corn de rinocer.

A. Crișan

De necrezut!

■ Cu ce s-a ocupat Casanova la bătrânețe? – A fost bibliotecar

■ De unde provine denumirea insulei Rhodos? – Se numește după o floare, un fel de trandafir

■ Unde se află Biserica Cerului? – În orașul Beijing

■ Cine a pictat tabloul „Primavera”? – Sandro Botticelli

■ Câte lacuri se găsesc în Finlanda? – Peste 36.490

■ Ce culoare are cerul văzut de pe Lună? – Culoare neagră

■ Ce face Pământul în timp de 24 ore? – Se învârtă în jurul axei sale

■ Când și unde s-a înființat primul parc național din lume? – În anul 1872, în SUA (Parcul Yellowstone)

■ Ce este marmura? – Dolomită și piatră de var (calcar)

■ Care a fost numele întreg al lui Churchill? – Leonard Spencer Churchill

■ Ce animal se numește Regina Alexandra? – O specie de fluturi, din Guineea

■ De unde se trage sentința „Cogito ergo sum”? – De la filosoful francez René Descartes

■ Ce fel de instrument muzical este marimba? – Instrument mexican, care seamănă cu xilofonul.

■ Ce înseamnă inscripția latină INRI de pe crucea lui Hristos? – Iesus Nazaretus Rex Iudaeorum

■ La ce înălțime s-a ridicat prima navă spațială de la Pământ? – la 900 km.

A. C.

Din lumea muzicii ușoare

Mircea Vintilă

Este unul dintre cei mai străluciți folkiști ai României, cu o activitate discografică și concertistică de invidiat. Cântecul său debordează la melodicitate și o atenție deosebită acordată „vorbilor”. De la *Lordul John* la *Noros Cecer*, fanii au savurat o listă întreagă de adevărate hituri.

Mircea Vintilă s-a născut pe data de 23 martie 1949 și a fost interesat de muzică încă din copilărie. A urmat Școala de Muzică (clasa vioară) și a cântat alături de alți prestigioși artiști la primul festival studentesc de folk, la clubul 303 al Politehnicii bucureștene, apoi la clubul Universitas, la Casa de Cultură a Studenților și în Căminul Flacăra.

Editează pe disc single *Pământul deocamdată* și *Hanul lui Manuc*, iar apoi lansează albumul de debut *Crezul meu*. Urmează o serie de turnee în Austria, Germania, Franța, Rusia și Slovacia. Susține spectacolul „Față în față cu lumea” la Teatrul Bulandra, alături de Florian Pittiș, cu care mai târziu editează albumul *Nu trântiți ușa*. La acest album colaborează pentru prima dată cu Mircea Baniciu și Vlady

Cnejevici, care s-au implicat ca orchestratori în realizarea materialului, cei patru semnav astfel actul de naștere al grupului Pasărea Colibri.

Editează alte două albume solo: *Peripeții noi* și *Mircea Vintilă*, iar în 1990 primește Marele Premiu pentru întreaga Activitate în cadrul Festivalului Național de Muzică Folk „Om Bun”.

În 1992 fondează împreună cu Mircea Baniciu, Vlady Cnejevici și Florian Pittiș grupul *Pasărea colibri*, împreună desfășurând o prodigioasă activitate discografică (editează 4 albume: *În căutarea ciubului pierdut*, *Ciripituri*, *Cântece de Bivuar*, *Încă 2000 de ani*) și

de turneu în România și străinătate (USA, Canada, Germania).

În octombrie 2000, Mircea Vintilă lansează albumul *Madama de Pică*, primul proiect solo după o perioadă în care a activat mai mult împreună cu *Pasărea Colibri*. Albumul include numai piese noi cu un sound remarcabil, la care și-au adus contribuția artiști de marcă: Mugur Vrabete, în calitate de producător executiv, Horia Stoicanu – co-autor, Gheorghe Emanuel – programe și claviaturi, Relu Bitulescu – percuție, Eugen Camintschi – chitară, Marius Batu – chitară acustică, Mugurel Vrabete – bass.

REGULAMENT ȘCOLAR

1. Ce temă poți face azi, nu o lăsa pe mâine, las-o pe poimâine, poate atunci nu va mai trebui făcută.

2. O temă importantă poate aștepta și 30 de zile, poate între timp se rezolvă singură.

3. Dacă colegii de clasă se apucă de învățat, asta nu înseamnă că și tu trebuie să faci la fel.

4. Fii colegial și repetă și tu greșelile colegilor tăi!

5. Un caiet studentesc e „oginda elevului”. Cu cât e mai gros, cu atât mai bine. La fel și revista care este ascunsă în el.

6. Școala nu e bar să stai toată ziua acolo.

7. Să nu spui niciodată „am chef de învățat”. Va trece.

Un profesor nou

Un profesor intră în clasă:

– Dragi elevi, sunt noul vostru profesor. Pentru început vă voi adresa o întrebare: Cine se crede prost, să se ridice în picioare.

Liniște în clasă... După un minut se ridică un elev. Profesorul îi spune:

– Deci să înțeleg că te consideri prost.

La care elevul îi spune:

– Nu, domn profesor, dar nu am vrut să fiți singurul din clasă care stă în picioare.

Prima zi la școală

După prima zi de școală, un băiețel din clasa întâi spune mamei în timp ce mănca:

– Mami, învățătoarea m-a întrebat astăzi dacă mai am frați sau surori care vor veni la școală.

– Drăguț din partea ei. Nu i-ai spus că ești singur la părinți? I-a întrebat mama.

– Ba da, a spus copilul.

– Și ce a zis învățătoarea?

– Păi a zis „slavă Domnului!”

Interes sporit pentru concursul pe țară de limbă și literatură română

Precum în fiecare an, și în acest an școlar s-a publicat organizarea concursului pe țară la limba și literatura română pentru liceenii din clasa a 11-a și a 12-a. Și de data aceasta participanții au fost elevi ai Liceului Românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula. Însă acum numărul concurenților a fost mai mare decât în anii precedenți. La faza în scris au participat 18 tineri, iar la faza orală au ajuns 10 (Marta Cioca, Monica Rocsin, Maria Molnár, Roland Ruja, Tiberiu Netea, Silvia Ardelean, Aurel Martin, Toma Ardelean, Vasile Oros, Eva Petrujan), obținând la partea în scris peste 85 de puncte din cele 100.

Faza orală s-a desfășurat vinerea trecută, la 25 aprilie, la sediul din Giula al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria. Aici, nouă dintre cei 10 elevi au dat dovadă din cunoștințele lor legate de poezii, scriitorii literaturii române și de creațiile lor, respectiv de mișcările literare din cultura românească. Juriul concursului a fost alcătuit din președintele dr. Gheorghe Petrușan, șeful catedrei de limbă și literatură română din Seghedin, Keszé Katalin, profesoară la catedra de limbă și literatură română din Budapesta, Viorica Oros Fábrián, directoarea Secției de Naționalitate din cadrul Instituției de Învățământ Public KÁOKSZI din Budapesta și Mihai Cozma, profesor universitar din Seghedin.

Miza concursului a fost mare: scutire de examenul de bacalaureat din română și admiterea automată la catedrele de limbă și literatură română din cadrul instituțiilor superioare din Ungaria.

La deschiderea olimpiadei, președintele Gheorghe Petrușan a salutat participanții emoționați.

— Înainte de toate, aș vrea să vă laud pentru interesul pe care îl manifestați față de limbă și literatură română, care este cert și pentru faptul că s-au prezentat așa de mulți la acest concurs. Trebuie să recunoaștem că au fost câteva lucrări foarte bune în scris. Aceasta înseamnă că totuși limba și literatura română este un centru al preocupărilor școlare. V-am întocmit niște întrebări din temele pe care le-ați studiat, separat pentru clasa a 11-a și cea a 12-a. Aș vrea să vă liniștesc, să vă conving că întrebăm numai ceea ce știți. Știm că aveți emoții, dar să știți că cel care își păstrează armonia și pacea interioară, probabil că va ști să răspundă la în-

trebări. Așa cum este tradiția, o să trageți câte-un bilețel...

Astfel liceenii intrau rând pe rând să vorbească în fața juriului despre tema „trasă”. După câteva răspunsuri, am stat de vorbă cu cei care au trecut peste această „încercare”. Ei mi-au vorbit despre tema primită, dacă sunt mulțumiți sau ba, dacă și-ar fi dorit altceva sau ba.

Toma Ardelean: — Eu am tras „Viața și activitatea lui Ion Creangă și analiza cărții Amintiri din copilărie”. De fapt, am învățat toate temele date, așa că am fost pregătit pentru oricare. Astfel și cu Creangă am fost mulțumit. Pe lângă toate, din cauza marilor emoții am și uitat multe lucruri pe care le știam.

Silvia Ardelean: — Și eu am uitat multe din viața și activitatea lui Ion Luca Caragiale. Am sperat că nu voi trage aceasta, dar în sfârșit, cred că nu am răspuns prea rău.

Maria Molnár: — Și eu am nimerit o temă pe care nu o preferam, „Analiza baladei Mănăstirea Argeșului și semnificația motivului Meșterul Manole în literatura română și universală”. Acuma am văzut cum se desfășoară un examen mai serios, și în mod special mă bucur că s-a terminat concursul. Cred că m-am pregătit destul de bine, numai că nu am primit ce mi-am dorit.

Tiberiu Netea: — A trebuit să vorbesc despre viața și activitatea lui Ioan Slavici și să analizez romanul Mara sau nuvela Moara cu noroc. Cred că m-am descurcat destul de bine, totuși nu sunt absolut mulțumit. Am avut și eu emoții. Vroiam să vorbesc despre activitatea poetului Mihai Eminescu, pentru că despre Eminescu se poate vorbi mult. Cel mai mult îmi plac poeziile „Epigonii” și „Glosa”.

Vasile Oros: — Eu am tras „Viața și activitatea lui Mihai Eminescu”, ceea ce m-a bucurat, pentru că îmi place foarte mult opera lui, poeziile de dragoste și de natură. Totuși nu sunt mulțumit cu răspunsul meu. Nu am spus tot ce trebuia. M-au încurcat puțin și întrebările domnului Petrușan, pentru că nu m-am putut concentra, și n-am știut să răspund la toate întrebările dânsului. De altfel, poezia mea preferată a fost balada Miorița.

Monica Rocsin: — Eu a trebuit să vorbesc despre Ro-

mânia după cel de-al doilea război mondial, literatura epocii. Și a trebuit să analizez „Moartea căprioarei” de Nicolae Labiș. Din păcate, nu am recapitulat prea bine această poezie, fiindcă noi ne-am pregătit pe baza listei din anul trecut, și „Moartea căprioarei” nu a figurat acolo. Deci, nu sunt deloc mulțumit cu ceea ce am prezentat, deși am învățat foarte mult pentru concurs. Pot să zic că din toată literatura română îl prefer pe George Bacovia, și în special poezia „Plumb”, cu nevroza sa și prezentarea morții în creațiile lui.

Roland Ruja: — N-am fost prea bucuros când am văzut că am tras viața și activitatea lui Tudor Arghezi. Vroiam mai degrabă să vorbesc despre Liviu Rebreanu și un roman de-al lui sau despre Mihail Sadoveanu. Îmi plac mai mult romanele decât poeziile, pentru că cele din urmă sunt abstracte. Romanul meu preferat este „Ultima noapte de dragoste, întâia noapte de război” de Camil Petrescu. Personajul principal crede că dacă va pleca în război va uita de gelozie. Dar un război nu șterge sentimentele omului.

Marta Cioca: — Roland crede că am avut noroc, pentru că am vorbit despre Rebreanu. Trebuie să mărturisesc că nu prea m-am pregătit din romanul lui Rebreanu și am fost disperată. Eu aș fi dorit „Baltagul” sau „Hanul Ancuței” de Sadoveanu. Dar cel mai mult îmi stă la inimă „Moartea căprioarei”, pentru că și eu mă simt încă o copilă. Copilul este cel mai sincer, spu-

ne adevărul. Și precum copilul din această poezie, și eu simt o stare neliniștită, fiindcă trebuie să trec din copilărie în faza maturității.

În cadrul discuțiilor, elevii au căzut de comun acord că rezultatul cel mai bun pentru ei ar fi să fie scutiți de „bac”. Însă ceea ce ei nu știau de la început — că toți care au trecut cu bine și faza orală, aceștia au câștigat deja nota cinci la bacalaureatul din limba și literatura română.

La publicarea rezultatelor, președintele juriului a accentuat că rezultatul final se compune din două elemente: proba în scris și proba orală. Conform deciziei comisiei, pe primele trei locuri s-au clasat următorii liceeni:

Locul I: **Monica Rocsin** (cl. a 12-a)

Locul II: **Marta Cioca** (cl. a 12-a)

Locul III: **Tiberiu Netea** (cl. a 11-a).

Aceștia își vor prelua diplomele de la Ministerul Învățământului din Budapesta. Tot ei sunt admiși — dacă vor — și la catedrele de română din Budapesta și Seghedin.

Alături de meritele elevilor, ținem să amintim și numele profesoarelor de la Liceul Bălcescu, care au contribuit la buna pregătire a liceenilor pentru aceste examene: Maria Gurzău Czeglédi, Stella Nicula Machhour și Vera Gurzău.

Rita Pățaș

Rituri de naștere și botez la românii din Chitighaz

Dintre cele trei momente de răscruce din viața omului, unul – și primul – este nașterea. Oamenii din toate timpurile au acordat nașterii o atenție deosebită, ca o esență a vieții conjugale, ca una dintre dorințele de căpetenie ale familiilor tinere. Era o mare bucurie în familie, când tânăra nevestă anunța neamurile că e „în altă stare”. Sarcina era considerată drept o stare binecuvântată, iar viitoarea mamă era ocrotită, menajată de întreaga familie pe toată durata sarcinii. Ciclul

cercul ritual al acesteia. Ajutorul moașei era răsplătit de familie în mod generos, ca dovadă a recunoștinței din partea familiei. În anul 1935, la Chitighaz și-a început activitatea de moașă calificată *Lendhardt Józsefné Mariska néni*, care învățase la o școală pentru asistente și infirmiere medicale din Seghedin. Acolo, în 1932, a primit chiar diplomă de moașă calificată. Ea, deși a fost unguroaică, se înțelegea bine cu toate chitighăzenle și era respectată de toate femeile din sat. Tot ea era

naștere era ca moașa să taie cordonul ombilical, buricul copilului, cu o foarfecă. După ce buricul era tăiat și înnodat, bucată rămasă era înfășurată într-o pânză, urmând să se usuce. Acesta se păstra apoi, oamenii considerând că în acest fel se va păstra și norocul copilului. Copilașul nou-născut era îmbăiat într-o „ciupă”. În apa pregătită pentru primul scăldat se puneau și apă sfințită, busuioc, foarfece și un ou de rață. Cel din urmă se puneau acolo în credința cum că în acest fel copilășului îi va plăcea să se spele, precum le place și rațelor. După primul scăldat, după ce nou-născutul era bine frecat și uscat, moașa îi măsura lungimea, lățimea și circumferința capului. Din datele acestea moașa deducea greutatea copilului, căci pe vremuri greutatea nu era cântărită cu balanță specială ca azi.

După toate acestea, sugaciul era îmbrăcat și înfășurat în scutece. Acestea erau făcute mai ales din cămăși sau poale uzate. După aceea, bebelușul urma să fie înfășat în așa fel că se legau cele trei colțuri, prinse apoi cu „bălțug”, încât copilășul era strâns bine în această fașă, de nu se putea mișca. După aceea era culcat în leagăn.

Nou-născutul era legat în pernă cu bălțug

Acolo era pusă mai întâi o saltea cu paie și o pernă, care rămânea acolo cât timp o pretindea copilășul.

Apa folosită la primul scăldat nu se arunca oriunde, ci în locuri mai puțin frecventate, mai departe, de obicei lângă gard.

După ce nou-născutul era primenit și culcat în leagăn, moașa se ocupa și de tânăra mamă, de lăuză. Imediat se schimba așternutul patului, iar apoi o lăsau să se odihnească. După naște-

re, placenta trebuia îngropată tot într-un loc neumblat sau la rădăcina unui pom roditor, cu credința de a apăra casa și locuitorii ei de duhurile rele. După ce toate acestea erau făcute, puteau să intre membrii familiei. Firește, primul era soțul.

În zilele următoare veneau în vizită nașii, vecinii, rudele, prietenii. În primele zile după naștere, moașa îngrijea lăuza, și tot ea mai scălda și copilul. Ceva mai târziu, aceste treburi erau preluate de mama lăuzei. După naștere, când tânăra mamă s-a mai odihnit, începea imediat alăptarea sugaciului „i-o dat țată”. Procedul trebuia început cu sânul drept, în credința că în acest fel copilul să nu fie stângaci. Mai demult, timpul de alăptare a fost îndelungat, durând câteodată mult peste un an, până ce, încetul cu-ncetul, seca laptele mamei. Pe vremuri, copiii nu erau hrăniți cu sticlă și cu biberonul. Iar în loc de sușetă, numită la Chitighaz „țuțlă”, făceau copilășului „motroască”. Într-o bucată de pânză se puneau o bucată de pâine cu „țucur”, o legau strâns și asta o dădeau bebelușului să sugă ca să se mai liniștească. Vizitarea lăuzei și a sugarului era un obicei foarte răspândit, când femeile înrudite, vecinele și prietenile duceau mâncăruri, venind cu „dă mâncat”.

(Continuare în pag. a 11-a)

Un leagăn din Chitighaz de prin anii '30, care a servit mai multe familii

obiceiurilor de naștere începe odată cu sarcina și durează până la botez, cuprinzând experiențe umane fundamentale. Viitoarea mamă trebuia să respecte anumite restricții ca să dea viață unui copil sănătos. În primele săptămâni, femeia însărcinată se simțea rău și avea grețuri, iar mai târziu îi creștea pofta de mâncare și trebuia îmbiată cu mâncărurile dorite. Pe vremuri, apropierea nașterii se putea prevedea prin forma pântecului. Când femeile mai vârstnice, cu experiență, constatau „că-i ruptă la foale”, asta însemna că se apropia data nașterii.

În trecut, nașterea avea loc acasă, în împrejurări grele, săracioase. Pe atunci la Chitighaz încă nu era nici moașă, ci o femeie cu multă experiență se angaja să ajute la naștere. Mai târziu, când în sat era deja moașă, atunci toate pregătirile necesare le asigura aceasta. În comunitatea sătească tradițională, tot moașa era cea care practica și toate riturile legate de naștere, dar păstra și toate tainele care se legau de naștere și de

cea care, după naștere, însoțea nou-născutul împreună cu nașa la botez.

Nașterea decurgea după un procedeu secular bine cunoscut. Când la femeia gravidă începeau durerile facerii, cineva din familie era trimis imediat după moașă. Între timp, „casa ce mare” se pregătea pentru sosirea pruncului. Patul era așternut cu „lipideu” alb și se pregăteau scutecele și hăinuțele nou-născutului, care se făceau, de obicei, din haine mai vechi ale membrilor familiei. O femeie de-a casei puneă într-o oală mare apă la încălzit, pentru primul scăldat al copilășului. În timpul nașterii, moașa stătea tot timpul alături de tânăra mamă și o încuraja.

În tot acest timp, soțul și ceilalți bărbați din familie așteptau în „casa ce mică” și citeau „Visul Maicii Domnului”, ca nevasta să aibă o naștere ușoară. Femeile nașteau îmbrăcate în cămașă, întinse pe spate. După ce durerile facerii deveneau tot mai mari și mai dese, urma nașterea. Când aceasta se desfășura normal, primul lucru ce trebuia făcut după

Muierile se duc „cu dă mâncare”

Rituri de naștere și botez...

(Urmare din pag. a 10-a)

Scopul acestui obicei a fost ajutarea lăuzei cu mâncăruri găsite, prin care să asigure ocrotirea și sănătatea copilului și belșugul de lapte al mamei. Dar vizitatorii mai puneau sub perna tinerei mame și bani, ca o urare de bine, de noroc și de bunăstare. Urarea de noroc se exprima și în cuvinte, adresate mamei și copilului: „*Noi îți dăm puțin, Dumnezeu să-ți deie mult*”.

După naștere, timp de șase săptămâni lăuza nu avea voie să părăsească casa, trebuind să se îngrijească pe ea și pe bebelușul ei. În tot acel timp se practicau diferite obiceiuri prin care femeile credeau că-și pot apăra copiii împotriva bolilor, împotriva spiritelor rele, a puterilor dăunătoare și împotriva deochiului. Copilașul, în credința populară, putea fi deochiat prin oameni prefăcuți, prin oameni care se uitau cu drag la copil, care „s-au mnirat pă el”. Pentru a feri copilașul de deochi, femeile scuipau de trei ori, în timp ce rosteau „Phi, phi, phi, să nu te diot!” Ca să-l păzească de orice stricăciuni, mamele nu-și lăsau pruncuții singuri în cameră. Dacă totuși a trebuit să-l lase singur, puneau lângă leagăn o mătură, usturoi, tămâie, cuțit și acopereau fața copilașului cu o „zadie”. Dacă se părea că sugaciul era diocheat, atunci i s-a descântat. Descânțelele le făceau femeile care se folo-

seau de diferite practici magice ca: afumatul, stropitul, suflatul, semnul crucii. Dar femeile foloseau pentru a descânta și diferite obiecte, precum cuțit, mătură, apă, usturoi, busuioc, pâine. Descântecul era o practică magică tainică, misterioasă, care nu putea fi făcută de oricine, iar formulele magice erau spuse încet, doar murmurat, pentru a rămâne o taină a celeia ce o practica. Mamele credeau în forța magică a descântecului, a cuvântului.

La Chitighaz, un descântec vechi se rostea în felul următor: „*Doamne ajută Maică Sfântă / Io mă rog ție, tu mi-ajută mie. / Se luară nouă nurori / Cu nouă cuțite ascuțite, / Cu nouă topoară / Nouă troci în cap luară. / Să dusă la ... (aici se spunea numele răufăcătorului) / Dă pământ o trântiră, / Sânjele îl băură / La ... (aici se rostea numele copilașului deochiat) / să să-ntoarcă luminată și curată, / Ca arjintu stecurat, / Ca Maica Sfântă pe pământ când o lăsat, / Nimica nu i-a fost / Nimica să nu-i fie, / Phi, phi, phi.*”

Botezul și alegerea numelui era un moment crucial prin care se recunoștea o nouă viață, un nou membru din comunitatea satului. Martorii principali ai acestei ceremonii sunt nașii. Conform tradiției respectate de comunitatea rurală, copilașii trebuiau botezați în termen de șase săptămâni. După botezul oficiat în bi-

serică, copilul devenea creștin. La biserică, copilașul a fost dus de către „nănaș” ca să fie botezat. Nașii asistau la întregul ceremonial al botezului, devenind în acest fel și viitorii părinți spirituali ai copilului. Asta însemna că ei îl îndrumau în viața sa de creștin, îl susțineau în viața zilnică, iar la timpul oportun, tot ei urmau să-l și cunune. În acest fel, dintre fini și nași se stabilea un sistem special de legături familiale și de obligații deosebite. La Chitighaz era răspândit obiceiul ca la întreaga ceremonie a botezului să participe și moașa, așa cum reiese și dintr-o fotografie din 1958, făcută în fața bisericii, unde stau împreună preotul, nașa și moașa. Când nașa pornea cu copilașul la biserică, rostea următoarele: „*Duc un păgân, oi aduce un creștin*”. Botezul se ținea de obicei duminică după slujbă. Iar copilașul primea drept cadou din partea nașei stofă de haină „negot joli”, îmbrăcăminte numită „crujmă” și o lumânare, legată cu o panglică „primă”. Băieții aveau pe lumânare o panglică albastră, fetițele aveau o bentiță de culoare roz. În schimb, cu ocazia botezului și mama copilașului îi făcea nașei câte-un cadou, o basma, „cârpă dă cap dă mătășă”. Sosind de la biserică, nașa zicea: „*Am dus un păgân și aduc un creștin*”. Copiii primeau de obicei numele părinților, ale bunicii lor sau ale nașilor. Pentru întreaga familie, botezul era o sărbătoare, urmată de masa de botez „mnează de botez”.

În primele săptămâni, tânăra mamă stătea aproape tot timpul cu bebelușul. În acest fel ea era strâns legată și sufletește de el. Deseori mama își adormea copilul luându-l în brațe și legănându-l sau stând lângă leagăn, îi cânta. Aceste cântece de leagăn fac parte dintr-un fond folcloric românesc (și universal) deosebit de bogat și ele pot fi cântate oricând, într-un mod acceptat fără restricții de ordin ritual. Un cântec de leagăn cunoscut și cântat și la Chitighaz este următorul: „*Nani, nani, puii mamei, / D-abuate, a-lune / Că mama te-a legăna / Și te-a legăna frumos / Să nu pici din leagăn jos.*”

Maria Sarca Zombai

Giula, eternizată de penelul regretatei Rozó

O expoziție retrospectivă plină de atmosferă fost deschisă recent în prezența unei numeroase asistențe – printre care mulți români giulani – la Biblioteca orașenească „Mogyoróssy” din Giula. Aici au fost grupate într-o frumoasă etalare vreo douăzeci de tablouri ale pictoriței giulane de origine românească Rozalia Koszta (1925–1993). Pânzele, în

majoritate din proprietate privată, reprezintă oameni și locuri specifice din oraș, transmițând în acest fel și dincolo de moarte un mesaj care atrage atenția asupra atmosferei pitorești pe care o emană malul Crișului, un ungher din Orașul Mic Românesc, o piață din centrul orașului sau portretele emoționante al părinților.

E. Illyés

Domnitori moldoveni

1	2		3	4	5	6	7	8	9
10		11		12					
13							14		
				15		16			
17	18								↓
19						20			
21					22			23	
24				25				26	
		27	28				29		
↓					30				

ORIZONTAL: 1. Conjuncție 3. **Primul domnitor independent al Moldovei (1359–1365)** 9. Unu la romani 10. Epitet – pe jumătate! 12. Provincie istorică în Franța 13. Rai 14. Comandant militar turc 15. Stăpân de moșii mari 17. **Domn al Moldovei, care a respins primul atac turcesc împotriva Moldovei (1400–1432)** 19. Bătură alcoolică – inversată! 20. Eu – la noi! 21. Plantă cu flori mirositoare 22. Mișcător, volant 24. EAZ! 25. Remiză în șah 26. Nota bene! 27. Piață, ocol 29. Acum, acum 30. Autoritate, for

VERTICAL: 1. **Domnitor și remarcabil comandant militar (1457–1504)** 2. Pui de capră 4. Individ 5. Stat în Africa Ecuatorială 6. La început a fost diac! 7. Capabil să trăiască fără oxigen 8. Culoare 11. Aparat receptor 15. Monedă 16. Prost 18. Instrument muzical vechi 22. Brunroșcat, castaniu 23. Incaș – netot! 25. Fluviu în Italia 28. Bea – la noi! 28. Argint

- ah -

Părintele Șereș botează un nou-născut

În acest cuvânt se cuprinde toată femeia și ceva mai mult decât ea: un loc de întâlnire al lui Dumnezeu și al bărbatului, al iubirii și al izvorului vieții.

Mama este femeia care primește să fie „binecuvântată” de Dumnezeu, de bărbatul soț și care apoi dăruiește și se dăruiește. Ea începe cu: „Iată roaba Domnului, Fie mie...!”, cuprinde, încălzește și sporește viața, pe urmă o dăruiește.

Mama este femeia care se oferă lui Dumnezeu și planurilor Lui; ea este umanitatea consacrată puterii creatoare, „colaboratoarea actului Creator”. „În femeie totul este enigmă, spune Nietzsche, dar totul în femeie se rezolvă cu *zămislirea*, care-i deslușirea la toate tainele ei”.

Filozoful Hegel a scris: „Nu este om cine nu este tată”, tocmai pentru că nu-i icoana deplină a Tatălui Ceresc. Înmiit trebuie să spunem despre femeie că: „deplină femeie nu-i decât aceea care-i mamă”. Așa cum iubirea este ultimul cuvânt al Legii Noi, tot așa

Maternitatea este ultimul cuvânt al femeii, împlinirea și desăvârșirea.

Femeia nu-L va înțelege nici pe Dumnezeu, nu va înțelege nici iubirea, nici viața, nici propria-i taină decât prin maternitate. A fi mamă e un comentariu la toate cuvintele noastre despre Dumnezeu și despre oameni, despre iubire și despre viață. Adânc și minunat lucru a scris Balzac când a pus în gura lui Moș Goriot aceste admirabile cuvinte: „Am înțeles pe Dumnezeu când am ajuns tată...”. Ca în prima zi a Creației, se face lumină în viața femeii cu fiecare act matern.

Niciodată femeia nu-i atât de *aproape* de Dumnezeu ca atunci când este mamă; niciodată nu-i rug de iubire, un rug al tuturor iubirilor mari și sacre ca atunci când e mamă; viața însăși nu se înnoiește decât atunci când femeia devine mamă.

Mama!...

Toate caracterele substanțiale ale femeii se împlinesc prin urmare în mamă.

La început a fost mama...

Cu aceste frumoase cuvinte începe scriitorul J. Joergensen viața Sf. Ioan Bosco, iar noi putem schița începutul parabolei fiului risipitor: „La început n-a fost mama...” ca să înțelegem totodată tâlcul profund al cuvântului *mamă*.

Vorbesc deocamdată de o însușire a sufletului femeii care o apleacă cu iubire asupra rănilor omeniești în trup și în spirit, care oprește stingerea vieții, micșorarea valorilor spiritului și mocnirea talanților înfundăți în straturile sumbre ale frământatului suflet omenesc; vorbesc de acea însușire a sufletului feminin care îngăduie adesea fecioarelor să fie aievea mame prin prezența lor, prin inima lor, prin jertfa și devotamentul lor cheltuit pentru a ține viața în alții, sau a dăruirii celor ce au pierdut-o sufletește, cum mama după trup cheltuiește din propriile-i sânii ca să țeasă un chip de om, despre acea însușire care, de față fiind, înalță viața, dă aripi mersului, coboară cerescul, atâta gustul de-a continua să trăiești și de-a iubi să te jertfești. Datorită acestei însușiri, spunea Doctorul Gregoire Maragnon: „Sunt femei care, rămânând fecioare se pot lăuda cu titlul de mamă cu mult mai mult decât atâtea care au născut” (*Le probleme des sexes*).

Sunt însușiri materne de spirituală dar reală maternitate, pe care le posedă în grad mai înalt acele femei care au îmbrățișat forma religioasă, cu un cuvânt spirituală, a maternității. Au renunțat la maternitate după trup pentru a fi mame în cel mai deplin înțeles al cuvântului: mama omului, aceea care naște sufletul. Așa înțelegem cum de Solomon o recunosc ca adevărată mamă pe femeia care renunță la copil.

Tot ceea ce face viața și dă belșug facultăților noastre, tot ceea ce stăvilește moartea neagră – iubire,

jertfă, ofrandă de sine – face parte din Maternitatea spirituală, naturală, adânc naturală și ea sufletului femeii, atât de naturală încât o

„Cine leagă copilul, stăpânește lumea”

mamă după trup care-și leagă copilul după ce l-a născut, își nimicește propriul nume de mamă. Ea a încetat de a mai fi mamă. În schimb, fecioara sau femeia care nu a născut după trup, dacă preia rodul pântecelui alteia și-și depune acolo ca într-un cuib căldura iubirii lucrătoare este o adevărată mamă.

Mamă ești când aduci la viață sau un trup, sau o inimă răătăcită, sau o minte întunecată, sau un suflet blestemat, sau o viață risipită. Așa că poți fi mamă și numai cu iubirea. Dar femeia rămâne osândită din ora în care își neagă rolul de a fi mamă.

Toată această lume de trupuri și suflete chinuite strigă după Mamă. Iar iubirea curată face din fiecare femeie o mamă, iubirea carității ce slujește și dăruiește: Căci rolul femeii – și asta-i maternitatea spirituală, universală – aici pe pământ: este să răscumpere prin iubire. Iată de ce, alături de patriarhat, în istorie, sau alături de andriarhat va fi veșnic matriarhat, și cum spiritul (bărbatul) ar muri

fără inimă, (femeia) neputând să dăinuiește fără ea.

Fecioara Preacurată este icoana desăvârșită a femeii. Ea este mamă după trup a lui Iisus Hristos, mamă după iubire a tuturor celor răscumparați. „Vergine Madre” cum o numește Dante, cuprinde, ca Fecioară, plinătă

Mama

Cartea „Mama” nu se adresează numai mamelor, ci și taților, bărbatilor legați în legământul sfintei căsătorii. E o carte pentru toți acei ajunși la maturitate, care au o răspundere în urzeala destinului vremelnice și spiritual al neamului. Nu ne putem închipui o orânduire morală și socială, un plan și o concepție de viață din care să lipsească o „filosofie” asupra femeii. Cartea „Mama” este un fragment din această „filosofie” asupra femeii, un crâmpel dintr-o viziune a minții și a credinței care răspunde celei mai arzătoare nevoi a ceasului.

(Volumul lui PSS Ioan Suciu a fost reeditat în 2002, de Editura „Viața Creștină” din Cluj-Napoca)

tea maternității spirituale, iar ca Mamă desăvârșită, maternitatea trupească. Îngerul a putut să deschidă Noul Testament cu salutul „Bucură-te, ceea ce ești plină de dar”, căci mai mare dar nu se putea face unei femei decât acela de a fi mamă după trup și după iubire și a oamenilor și a lui Dumnezeu. Bucură-te, deci, Vergură Mamă!

Această Bunăvestire se răsfrânge asupra tuturor femeilor. Insuși Iisus, după slăvită Înviere, le salută pe femeile purtătoare de mir: Bucurați-vă! Voi, care ați venit în zori purtate de iubire să împliniți slujba maternității spirituale, căci ați iubit mult. „Bucurați-Vă”, fântâni de viață sub Lege, iată-Vă vestitoare de Înviere: „Mergeți, spuneți fraților mei...”. Și peste cele douăzeci de veacuri, nedespicate și neîntrerupt șiragul de femei purtătoare ale mirului Vieții și Învierii, mărturisesc preoția iubirii lor prin îndelnicirea maternității spirituale.

(Fragment din cartea intitulată „Mama”, îngrijită de PSS Ioan Suciu, 1944)

„Eliberaț” – da’ fără pace

În Irak războiul s-o gătat. „Cel puțin din cel mai mare” – cum ar zice vecinul Ciorba. Armata americană, ajutată de oștașii englezi, în câteva săptămâni o nimicit regimul lui Saddam Hussein. Aista le-o fost scopu: cu armele cile mai moderne din lume să omoare dictatorul învinovățit că ar avea și iel arme cu gazuri periculoase. Felu cum s-o petrecut războiul l-am putut vede, paș cu paș, și noi la televizor, dăuarece, mai nou, câte ce să petrec în lume ajungă pă viu și în lăcașurile noastre. Război modern în timp modern.

Numa că în legătură cu războiul aista ne-or rămas ca urmare și naște întrebări la care n-am căpatat încă răspuns. Unele să leagă tumna de dictatorul Saddam Hussein. Mai trăiește, nu trăiește? Cine, când și cum l-a trage la răspundere – dacă trăiește încă, – pântru faptele pă care le-o săvârșit împotriva poporului pă care l-o condus mai mult d-on sfert de veac?

Apu și mai importante is întrebările cu privire la gazurile potrocitoare, dăspră care lume, – în frunte cu americanii, – ș-o întipuit că Saddam Hussein le-ar folosi înt-on

război uarecare. Că o avut cândva, asta știm, dăuarece, din păcate, împotriva kurzilor le-o și prăbălit, nimicind mii și mii de suflete năvinovate. Numa că, mai târziu, tiranul Irakului le-o dat drum liber americanilor să coate în tăta țara urme de arme cu gazuri, da’ vindicii n-or aflat. N-or aflat nici înainte de război, da’ n-or aflat nici d-atunci, batăr că amu ii stăpânesc tăte ce să află în țara asta săracă și nănorocită. Apu cu ce s-or apăra americanii și aliații lor dacă, cel puțin în privința asta, Hussein o mărturisit adevăru? Și dacă n-or afla dovezi cuvenite, cine „i-a pune-n curat” pă americani că nu pântru fântânile de uloi or dat drumul armelor?

O mulțime de întrebări să leagă și de viitorul Irakului. Din cile văzute la televizor – mai tare în programele străine, decât în ale noastre, – încă în timpul războiului, ciorgăii și tâlharii scăpați din întorsori, da’ și săracii „eliberați” de sub controlul dictaturii s-or dat la tâlhării, la prăbușiri, la răz bunări. Cine, când și cum a pune capăt la tăte aște? Lume ar vre să creadă cum că americanii is în stare nu numa să potrocească, ce și să zidească,

adecate și să facă rânduială inde ș-or pus picioru. Baiu-i că în rându țarilor arabe vecine, pă cum și în o mare parte a poporului irakian, nu-i cinstesc pă americani ca pă eliberatori, ce mai mult ca apăsători, care ș-or luat de gând să puie brânca și să domnească și asupra lumii arabe – cu tăta bogăție ii adunată din uloi. Cine, când și cum a ști să liniștească on popor așe de mare, cum îi și lume arabă, că americanii nu vre să ducă nimic, numa să aducă democrație? N-a fi ușor, da’ noi, oamenii de rând, sîntem nevoiți să credem că le-a răuși. Deie Sfântu și Allah ca așe să fie!

În zilele trecute s-or ivit și câteva semne bune. Semne bune și promițtoare: libertate, guvern nou, rânduială, pace... Și poate că la tăte aște, nu păstă multă vreme, li s-a adăuga și on trai mai omeneșc. Credem și nădăjduim că așe s-a-ntâmpla!

Sandu Popa

≡ Anecdote din vechime ≡

Răsplată meritată

În Atena, Perillos o mărș pă vedere la domnu lui, la Phalaris și i-o dus on taur din aramă, sfătuindu-l cum că pă cii pedepsit cu moarte să-i așeze su’ taur, apoi, dac-or încălzi bine tauru, cii osîndit așe or rîcni ca taurii. Părere asta cruntă nici lui Phalaris nu i-o plăcut, așe că, după ce o fost gata figura taurului, i-o poroncit lui Perillos:

– A ta o fost socoteala, tu ai făcut tauru, așe dară să cuvine ca tu fii primu care li prăbăli.

Moarte pântru on sărut?

Nevasta rejelui Peisistratos o luat sama că pă fata lor mare u-o țucat on ficior în fața mai multor oameni. La una ca asta împărăteasa l-o cerut pă reje ca să-l spânzure pă ficioru „vinovat”. Numa că rejela Peisistratos o fost de altă părere, spunând:

– Dacă i-om omorî pă cii ce ne iubăsc pă noi, ce om face cu cii ce ne urăsc?

Vorbire lungă

Trimisii viniți din Samos, înt-o cuvântare lungă or vrut să-l convingă pă Kleomenes ca să înceapă on război împotriva lui Policrates. Kleomenes le-o răspuns:

– Vorbire voastă așe de lungă o fost, de nu-m aduc aminte de cile spusă la-nceput, așe că cile spusă pă la mijloc nici nu le înțeleg, așe dară tăte aște nu pot ave on înțeles înțelept.

Răspuns meritat

Cineva l-o tulburat îndelungat pă Demaratos, întrebând că, după părere lui, cine-i cel mai vrednic om în Sparta. Demaratos s-o făcut cu fire și i-o răspuns:

– Acela care nici înt-on tip nu asemănă pă tine!

Am citit că...

Pă vremuri, și în sat la noi, pă cum și în tăte satele din împrejurime, în familiile sărace pruncii vineu pă lume, unu după altu, nă anumăraț: oamenii de rând părăinților noștri nu pre știeu cum să să apere împotriva picării în altăstare. Dăspră unele babe bătrâne să vorbe cum că iele cunosc naște practici cu care nevestele puteu „terde pruncu”, numa că formele pă care le cunoșteu iele nu ierau îngăduite de lege, dăuarece ierau tare periculoasă, așe că nu o dată s-o-ntâmplat că nevasta care s-o prăbălit să schepe de prunc o plătit cu viața ii fapta și „ajutoru” de felu aista. No-amu, când cite-o mamă cu trii-patru prunci – „din voința lui Dumnezeu” – megheș pica în altăstare și să prăbăle cu rupere sarcinii, da’ n-ave noroc și-ș terde ie viața, atunci unii o jelleu, da’ ierau și alfi care o osîndeu, zicând cum că o păcătuit în fața lui Dumnezeu, d-aceie o umblat așe.

O vinit apoi vreme când, pă d-o parte leje o îngăduit rupere sarcinii, pă de altă parte și tînăretu de la sate o învățat că cum să pot apăra împotriva sarcinii, și cu asta s-o ajuns la stare potrivită, când înt-o familie cam numa atâta prunci s-or născut cât ș-or dorit părinți. După părere mea, asta așe-i bine și în regulă, batăr că unii, mai ales cii credincioși, ș-amu țin cum că, dacă on prunc s-o zămislit din voința lui Dumnezeu, acela treabă să fie adus pă lume tă’ din voința Domnului. Apu și felu

aista de gândire treabă prețuit la locul lui!

Așe dară în tăta treaba asta tare multe lucruri s-or înșimbat, da’ înt-o privință capu omului de la sat o rămas nă-nșimbat: tînării is doresc ca primu nou-născut să fie prunc! (Io cred cum că felu aista de gândire are rădăcini în trecutu acela îndăpărtat, când tînării d-aceie or vrut mai tare prunc, dăuarece atunci or ave ajutor cât mai iute la muncile de pă lângă casă și la cile din hotar. Să mă credeț: asta așe o fost!)

Sincer să fii, miie tăte aște atunci m-or trecut pîn minte, când am citit înt-on uiașag unguresc cum că on profesor ungur o dăscoperit ceva năspus să întăresant, bunăuare că să poate orându ca părinți, încă înainte de zămislire, ce să-ș dorească să aibă: pruncaș uă fătută. „Mare-i putere știință!” – putem spune la una ca asta, că n-om zăminti. Numa că io cred cum că și doctorii învățaț rătăcesc, din când în când, „pă căi răzlețe”. Vă spun la ce mă gândesc: poate că la orașe și în rîndu oamenilor mai dăștept nu s-ar răsturna raportu dintră pruncași și fătută, da’ la sate cu siguranță că ar crește numărul „ficioarășilor”, dăuarece în capurile noastre mai trăiește ceva ce am moștenit din străbuni... Cu zicala fiind spus: „Dicit o pișoasă, mai bine doi poșoși!”

Vă dorește sănătate cât mai bună și numa bine:

Ion Podaru
pensionar

Glume

La on bărbat i-o murit de tînăr nevasta. On hortac d-al său îl întreabă:

- Apu, barem ramăsuț-o ceva din zestre ii?
- Din păcate, da. Soacră-me, – i-o răsouns ista.

La poliție, serjentu îl întreabă pă on martor:

- Dîr’ ce gîndești că boldașu o condus mașina mort de ba?
- D-aceie, dom’ serjent, pântru că ș-o-njurat soacra în glas mare.

- Numa că asta nu dovedește nimica.
- Cum să nu dovedească, când soacră-sa nici n-o fost în mașină.

Doauă pretene să vorovăsc:

- Auz tu, io cred cum că bărbatu-meu numa pântru milioanele ce le am m-o luat de nevastă, – să ponoslește una.
- No vez, scumpa mea, atunci nici nu-i așe de prost cum gîndește satu, – o înveselește hortacă-sa.

- Miie tare bine m-o răușit căsătorie, – să laudă o tînără, – bărbatu-meu m-o cumpărat mașină de spălat, frijider, televizor, video, telefon mobil ș-așe. Amu numa de on așe ficior aș ave sucșig care să și precepe la tăte aște.

Tenis de masă

„Cineva acolo sus mă iubește și am reușit să câștig acest rezultat”

De vorbă cu Otilia Bădescu, campioana europeană de tenis de masă

Titlul de campioană europeană de tenis de masă, obținut de o româncă după o pauză de 37 de ani, a adus-o în centrul atenției pe **Otilia Bădescu**. După 14 ani, româncă a ajuns din nou în finala acestei probe, dar de data aceasta nu a ratat ocazia să cucerească medalia bine meritată. Pentru Otilia, Ungaria înseamnă a doua țară, deoarece este jucătoarea echipei de tenis de masă „Budapesti Postás”, unde se simte extrem de bine. Noi am căutat-o cu ocazia unui meci, unde victoria i-a revenit echipei „Budapesti Postás” contra echipei „Statistika”, succes la care a contribuit și campioana europeană.

– Cariera mea sportivă a început în 1978, la București. Atunci a fost o selecționare organizată de școală. Antrenorul selecționa copiii la ora de educație fizică și eu am fost printre cei talentați pentru sportul acesta.

– Așa a fost începutul. Dar ce a urmat până când ați ajuns aici în Ungaria?

te. Iar la 15 ani și jumătate am obținut prima mea medalie la Campionatele Europe de Seniori de la Praga. Am avut un debut, pot să spun, extraordinar. Am câștigat medalie la Campionatele Mondiale din 1991, la proba de dublu mixt cu Călin Creangă. În 1993 am reușit tot la Campionatele Mondiale din Suedia, prima, de

lucru care este foarte greu, fiindcă totdeauna știm că în general, la tenis de masă Asia domină la fete. Totuși noi, România, am reușit să ajungem pe locul trei.

– Când ați ajuns în Ungaria și cum ați fost primită aici?

– Eu am colaborat foarte bine cu antrenorul și actualul președinte Rosás Gábor. Noi am încercat de mult această colaborare, dar de fapt a început în urmă cu trei ani. Aici mă simt foarte bine, este un colectiv extraordinar, fetele sunt profesioniiste adevărate și totdeauna am considerat că, cel puțin în sport, Ungaria îmi este ca a doua țară.

– În anul acesta, chiar cu câteva săptămâni în urmă, ați

tul Mondial. Dar din foarte multe eșecuri am învățat. Am avut accidente, am avut o perioadă de recuperare, perioadă de pauză îndelungată. Dar totuși, cineva acolo sus mă iubește și am reușit, într-un final, să obțin acest rezultat. Este un rezultat formidabil, este a două finală pe care o joc. Am mai jucat în 1988 finală de Campionat European la Paris, unde am pierdut. De data aceasta am reușit să trec peste acest handicap, chiar dacă am fost condusă în meciul respectiv în ultimul set cu 7:3, eu totuși am obținut această victorie.

– După cum ați spus-o și dumneavoastră, cu 14 ani în urmă ați ajuns deja în finala Campionatului European, dar atunci ați ratat ocazia respectivă. Cum ați prelucrat psihic această perioadă?

– Este adevărat că atunci am pierdut de la un scor favorabil pentru mine. Dar am trecut

peste acest moment, datorită faptului că mi-am reamintit de multe ori la acele momente în care am pierdut, dar și în care toată lumea îmi spunea că am viitorul înaintea și mai pot juca în finale. Dar din 1988 n-am mai prins nici o finală la proba europeană, numai în anul acesta. Iar dacă de data aceasta am ajuns din nou, aici am zis că nu trebuie să se mai repete aceeași poveste. Nu am avut nici un moment de teamă în meci și am știut de la bun început că victoria va fi de partea mea. Și așa a fost!

– Un jucător de tenis de masă la ce trebuie să renunțe ca să realizeze asemenea succese?

– Eu personal am renunțat la foarte multe lucruri. Dar dacă ar mai fi să încep din nou, să reiau acest lucru, l-aș face cu cea mai mare plăcere. În primul rând am renunțat la copilărie, la adolescență, la tinerețe, am renunțat la tot. În general, sportul este ca la armată, să spun așa, și totdeauna trebuie să sacrifici acele momente care îți distrag atenția. Deci, în momentul în care faci sport, renunți la viața de noapte, muncești, perseverezi. Sunt convinsă că toată lumea are eșecuri, dar trebuie să treci peste ele. Îți trebuie foarte multă răbdare și atunci ai să vezi că lucrurile vor să vină de la sine!

Victoria Cozma

Foto: Aurelia Nemeș

– Am muncit foarte mult, dar am fost și susținută de foarte mulți oameni, de colegi, de prietenii, de familie. Primele mele rezultate au venit în 1983, când am câștigat Campionatele Europene de Cadete. Cu un an mai târziu am participat pentru prima dată la Campionatul European de Seniori de la Moscova, deci la 13 ani și jumătate

fapt, după 35 de ani obținută de o româncă, de **Maria Alexandru**. Iar în Europa, de 25 de ani nu se mai obținuse această medalie. Nici până în prezent, nici o europeană nu a reușit să obțină medalie la Campionatele Mondiale în proba de individual. Am obținut medalii și în proba de echipe la Campionatele Mondiale, un

reușit să cuceriți și titlul de campioană europeană. Ne-ați povestit și despre meciul acesta?

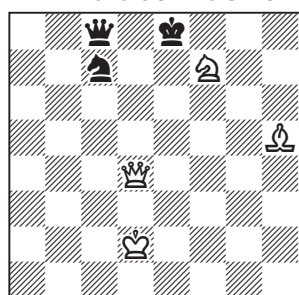
– Nu am fost o favorită la Campionatele Europene dar am muncit foarte mult și totdeauna am perseverat. Acest titlu l-am câștigat, de fapt, din insuccese, din foarte multe puncte pierdute la Campiona-

Următoarele meciuri

1 mai (joi)		Földes–Săcal	16.30
Mezőkövesd–Leta-Mare	16.30	Jaca–Kaba II.	16.30
Micherechi–Szeghalom	17.00		
Orosháza–Bătanian	17.00	4 mai (duminică)	
Tarhos–Aletea	17.00	Körösladány–Micherechi	17.00
		Bătanian–Gárdos	17.00
3 mai (sâmbătă)		Aletea–Crâstor	17.00
Tiszaújváros–Giula	17.00	Leucushaz–Bcs. Előre U-1	17.00
Poeci–Kismarja	16.30	Gerendás–Chitighaz	17.00

ȘAH

Dr. Talabér László

ROMÂNIA

Luni 5 mai

6.00 Jurnal de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 8.15 Teleshopping (R) 9.00 Surprise, surprize... (R) 11.30 Descurcă-te singur (R) 12.00 Tezaur folcloric 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Spectacolul lumii 14.00 Pro patria 14.55 Jurnal 15.00 Kronika 16.30 Sănătate pentru toți! 16.55 Serial. Dragoste și răzbunare 17.45 Eurovision 2003 18.00 Jurnal 19.00 Iartă-mă! 20.00 Serial. Om bogat, om sărac 21.00 Cafeneaua politică 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Profesioniștii 23.30 51% Europa (R) 24.00 Iartă-mă! (R) 1.00 Jurnal (R) 2.00 Serial. Magnum 3.00 Profesioniștii (R) 4.00 Cafeneaua politică (R) 5.00 Tezaur folcloric (R).

Marți 6 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 9.10 Corect! 9.15 Teleshopping 10.00 Iartă-mă! (R) 10.50 LiMuzica (R) 11.30 Serial (R). Dragoste și răzbunare 12.20 Cetății țărănești Transilvane (R) 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Puncte cardinale 14.00 Vector III 14.55 Jurnal 15.00 Kronika 16.00 Serial. Justiție militară 16.50 Serial. Dragoste și răzbunare 17.45 Eurovision 2003 18.00 Jurnal 19.00 Film. Hercule la New York 20.55 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Cu ochii-n 4 23.00 Film. Fum de țigară 1.00 Jurnal 2.00 Serial. Magnum 3.00 Puncte cardinale (R) 3.30 Cu ochii-n 4 (R) 4.00 Vector III (R) 5.00 Seară bună! (R)

Miercuri 7 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 9.10 Corect! 9.15 Teleshopping 10.00 Profesioniștii (R) 10.50 Cu ochii-n 4 11.20 Sănătate pentru toți 11.50 Fotbal: Oțelul–U Craiova 14.00 Fotbal. Sportul–Dinamo 16.00 Serial. Justiție militară 16.50 Serial. Dragoste și răzbunare 17.45 Eurovision 2003 18.00 Jurnal 19.00 Film. Luminile nordului 20.45 Seară bună! 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Nocturna artelor 23.30 Film. Alte nouă săptămâni și jumătate 1.20 Jurnal 2.20 Serial. Magnum 3.10 Oameni ca noi (R) 3.35 Descurcă-te singur (R) 4.00 Nocturna artelor (R) 4.50 Seară bună! (R).

Joi 8 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 9.10 Corect! 9.15 Teleshopping 10.00 Nocturna artelor (R) 10.50 Auto-club (R) 11.20 Serial (R). Dragoste și răzbunare 12.10 Corect! (R) 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Memorialul durerii 14.00 Ex Libris 14.55 Jurnal 15.00 Convietații 15.30 Panorama 16.00 Serial. Destine secrete 16.50 Serial. Dragoste și răzbunare 17.45 Tragerile Joker și Loto 5/40 18.00 Jurnal 19.00 Film. E greu să uiți 20.50 Seară bună! 21.50 Reflecții rutiere 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Retrospectivă 23.00 Film. Trup de femeie 0.45 Memorialul durerii (R) 1.15 Jurnal 2.15 Serial. Magnum 3.05 Ex Libris (R) 4.00 Interes general 5.00 Seară bună (R).

Vineri 9 mai

6.00 Jurnalul de dimineață 6.30 Bună dimineața, România! 9.10 Corect! 9.15 Teleshopping 10.00 Teleenciclopedia (R) 10.50 Clubul de comedie (R) 11.20 Serial (R). Dragoste și răzbunare 12.10 Corect! 12.15 Serial. Pasiuni 13.00 Jurnalul de prânz 13.30 Drepturile omului 14.25 Tribuna partidelor parlamentare 14.55 Jurnal 15.00 Convietații 16.00 Interes general 16.50 România politică 17.10 LiMuzica 17.45 Eurovision 2003 18.00 Jurnal 19.00 Bine ai venit la nunta ta! (I) 20.00 România 1 ... și strada 20.05 Bine ai venit la nunta ta! (II) 21.00 Serial. Nelinește la New York 22.00 Jurnalul de noapte 22.30 Taverna 0.30 Spectacolul lumii 1.00 Jurnal (R) 2.00 Serial. Magnum 3.00 Drepturile omului (R) 4.00 Taverna (R).

Sâmbătă 10 mai

6.00 Ceasul deșteptător 7.00 Desene animate 8.00 Aventuri cu Lilipufi 9.00 Auto Club 9.30 Teleshopping 9.45 Casa mea 10.15 Debut 50 plus 11.00 O vedetă populară 11.45 Spectacolul lumii 12.15 Istorie polemică 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Multumesc! 15.00 Teleenciclopedia 16.00 Fotbal 18.00 Jurnal 19.00 Surprise, surprize 20.00 România 1 ... și strada 20.20 Surprise, surprize 21.10 România 1 ... și strada 21.20 Surprise, surprize 22.00 Jurnalul de noapte 22.15 Film. Păcat originar 0.15 Marele jazz 1.15 Jurnal 2.15 Casa mea (R) 2.45 Auto-club (R) 3.15 Debut 50 plus (R) 4.00 Istorie polemică (R) 4.45 O vedetă populară 5.25 Teleshopping.

Duminică 11 mai

6.00 Universal credinței 8.00 Desene animate 9.00 Tip-Top, Minipol! 9.30 Descurcă-te singur! 10.00 Viața satului 11.00 Tezaur folcloric 12.00 Ultima ediție 13.00 Jurnalul de prânz 13.15 Siesta... fiesta 15.05 Între cer și deșert 15.55 Fotbal 18.00 Jurnal 18.55 Agenda Europeană 19.00 Film. Inocență pierdută 20.45 Clubul de comedie 21.20 Tragerile Loto 6/49 și Noroc 23.30 Jurnalul de noapte 21.45 Minutul 91 23.40 Crime în ceta-tea filmului 0.30 LiMuzica (R) 1.00 Jurnal 2.00 Ultima ediție (R) 3.00 Fotbal (R) 4.50 Puncte cardinale (R) 5.20 Clubul de comedie (R).

TVR

Luni 5 mai

6.00 Poesis 6.05 Serial (R). Miracole 7.00 Desene animate 7.30 Piersic show (R) 9.30 Veni, Video, Vici! 9.45 Teleshopping 10.00 Știri 10.15 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 11.05 Poesis 11.15 Documentar 11.45 Serial. Locuință pentru doi 12.15 Călătorind prin țară 12.45 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Camera de gardă 15.30 Atlas 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Nu vezi 2 la fel 16.20 Ziua A 17.30 Ziua A 16.45 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.35 În jurul lumii 18.00 Serial. Miracole 19.00 Nu vezi 2 la fel 19.10 Puls 2003 20.00 Ruleta rusească 20.30 Televizual 21.00 Sport plus 22.30 Film. Furie spațială 0.05 Atenție, să cântă! (R) 1.30 Serial (R). Locuință pentru doi 2.00 Serial (R). Saint Tropez 3.30 Serial (R). În fața instanței 4.15 Știrile serii 4.55 Ruleta rusească (R) 5.25 Televizual (R).

Marți 6 mai

6.00 Poesis 6.05 Serial (R). Miracole 7.00 Desene animate 7.30 Puls 2003 (R) 8.20 Tonomatul DP 2 9.45 Teleshopping 10.00 Știri 10.15 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 11.10 Poesis 11.15 Documentar 11.45 Serial. Locuință pentru doi 12.15 Pescar hoinar 12.45 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Atlas 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Nu vezi 2 la fel 16.20 Ziua A 16.30 Ziua A 16.45 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.35 În jurul lumii 18.00 Serial. Miracole 19.00 Nu vezi 2 la fel 19.10 eForum 20.00 Ruleta rusească 20.30 Televizual 21.00 Film. Pas în doi 22.50 Teatru. Moștenire pentru viitor 0.35 În jurul lumii (R) 1.00 Moștenire pentru viitor (R) 1.30 Serial (R). Locuință pentru doi 2.00 Film (R). Furie spațială 3.30 Nu vezi 2 la fel (R) 3.45 Pescar hoinar (R) 4.15 Știrile serii 4.40 Ziua A 4.55 Ruleta rusească (R) 5.25 Televizual.

Miercuri 7 mai

6.00 Poesis 6.05 Serial (R). Miracole 7.00 Desene animate 7.30 eForum 8.20 Nu vezi 2 la fel (R) 8.30 Tonomatul DP 2 9.45 Teleshopping 10.00 Știri 10.15 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 11.05 Poesis 11.15 Documentar 11.45 Serial. Locuință pentru doi 12.15 Eco-magazin 12.45 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Pieton/Autobolistic 15.30 Alea cu Ghimpi 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Nu vezi 2 la fel 16.20 Ziua A 16.30 Ziua A 16.45 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.35 Cultura misterioasă 18.00 Serial. Miracole 19.00 Nu vezi 2 la fel 19.10 Monitor 20.00 Ruleta rusească 20.30 Televizual 21.00 Film. Cele trei cazuri ale Laurei Correnti 22.30 Eurofotbal 23.30 Serial. Speranțe și împliniri 0.25 Poesis 0.30 Documentar 1.00 Documentar 1.30 Serial (R). Locuință pentru doi 2.00 Film (R). Pas în doi 3.45 Eco-magazin (R) 4.15 Știrile serii 4.40 Ziua A (R) 4.55 Ruleta rusească (R) 5.25 Televizual (R).

Joi 8 mai

6.00 Poesis 6.05 Serial (R). Miracole 7.00 Desene animate 7.30 Monitor (R) 8.30 Tonomatul DP 2 9.45 Teleshopping 10.00 Știri 10.15 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 11.10 Poesis 11.15 Documentar 11.45 Serial. Locuință pentru doi 12.15 Club Aventura 12.45 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Tribuna partidelor parlamentare 15.30 Alea cu Ghimpi 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Nu vezi 2 la fel 16.20 Ziua A 16.30 Ziua A16.45 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.35 Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Nu vezi 2 la fel 19.10 Europa – pur și simplu 20.00 Ruleta rusească 20.30 Televizual 21.00 Film. Kafka 22.50 Generația@ 23.50 Serial. Tărâmul dezmoșteniților 0.45 Nu vezi 2 la fel 0.55 Poesis 1.00 Documentar (R) 1.30 Serial (R). Locuință pentru doi 2.00 Film (R). Cele trei cazuri ale Laurei Correnti 3.35 Nu vezi 2 la fel (R) 3.45 Club Aventura (R) 4.15 Știrile serii 4.40 Ziua A 4.55 Ruleta rusească (R) 5.25 Televizual (R).

Vineri 9 mai

6.00 Poesis 6.05 Serial (R). Miracole 7.00 Desene animate 7.30 Eurofotbal (R) 8.30 Tonomatul DP 2 9.45 Teleshopping 10.00 Știri 10.15 Serial (R). Tineri și îndrăgostiți 11.10 Poesis 11.15 Documentar 11.45 Serial. Locuință pentru doi 12.15 Club Art 12.45 Desene animate 14.00 Magazin cultural pentru minorități 15.00 Serial. Andromeda 15.45 Teleshopping 16.00 Știri 16.10 Nu vezi 2 la fel 16.20 Ziua A 16.30 Ziua A 16.45 Serial. Tineri și îndrăgostiți 17.35 Cu taxiul prin orașele lumii 18.00 Serial. Miracole 19.00 Nu vezi 2 la fel 19.10 Serial. Central Park West 20.00 Ruleta rusească 20.30 Televizual 21.00 D'ale lu' Mitică 22.00 Piersic show 24.00 Serial. Andromeda 0.45 Nu vezi 2 la fel 1.00 Documentar (R) 1.30 Serial (R). Locuință pentru doi 2.00 Film (R). Kafka 3.45 Club Art (R) 4.15 Știrile serii 4.40 Ziua A 4.55 Ruleta rusească (R) 5.25 Televizual.

Sâmbătă 10 mai

6.00 Serial (R) Miracole 7.00 Tradiții 7.30 D'ale lu' Mitică (R) 8.30 Călător prin lume 9.30 Program pentru copii 9.50 Lumea lui Chiț-Chiț 10.35 Desene animate 11.00 Arca lui Noe 11.30 Răscruci 12.00 Știri 12.10 Insolit 12.40 Serial. Vecinul meu, stăpânul meu 13.10 Serial. Tineri și îndrăgostiți 14.00 Serial. Aventurile familiei Twist 14.30 Atenție, se cântă! 16.00 Știri 16.15 Alea cu Ghimpi 16.30 Serial. Nightman 18.00 Serial. Miracole 19.00 Serial. Familia mea 19.30 Serial. Farmece 20.30 Televizual 20.45 Atlas 21.00 Film. Când afară plouă 23.10 Remix 0.05 Film. Pasiune în Turcia 2.05 Film (R). Când afară plouă 4.10 Călător prin lume (R) 5.00 Răscruci 5.30 Televizual (R).

Duminică 11 mai

6.00 Serial (R). Miracole 6.55 Teleshopping 7.10 Medalion de interpret 7.35 Ferma 8.30 Documentar 9.30 Desene animate 9.50 Prietenii lui Piticiot 10.35 Desene animate 11.00 Serial. Mărul lui Newton 11.30 Handbal. Steaua–Dinamo 13.10 Serial. Tineri și îndrăgostiți 14.00 Ziua A 14.30 Floarea din Grădina 16.00 Știri 16.15 Alea cu Ghimpi 16.30 Serial. Saint Tropez 17.30 Documentar 18.00 Serial. Miracole 19.00 Ziua A 20.30 Televizual 20.45 Atlas 21.00 Film. Sophie, sora cea mai mică a lui Sissi 22.40 Serial. Dosare clasate 23.40 Serial (R). Nightman 1.05 Serial. Aventurile familiei Twist 1.30 Serial (R). Familia mea 2.00 Film (R). Sophie, sora cea mai mică a lui Sissi 3.35 Documentar 4.30 Știrile serii 4.55 Cronici votive (R) 5.25 Televizual (R) 5.40 Atlas (R).

ÎN LIMBA MATERNĂ

emisiune radiofonică în limba română

5 MAI, LUNI (redactor: Iulia Kaupert)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.00: Montaj de muzică populară 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Încheiere.

6 MAI, MARȚI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.40: Evenimente calendaristice 10.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.10: „Istoria poporului român” de Neagu Djuvara 11.30: Buletin informativ, date meteo 11.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

7 MAI, MIERCURI (redactor: Adam Bauer)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 10.50: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Sport – rubrica lui Adam Bauer 11.53: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

8 MAI, JOI (redactor: Petru Cîmpian)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.20: Nota săptămânii de Edda Illyés 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.45: O șansă istorică: Uniunea Europeană (serial de dr. Alexandru Ardelean) 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

9 MAI, VINERI (redactor: Eva Iova)

10.30: Introducere, cuprins 10.35: Știri și informații, date meteo 10.45: Evenimente calendaristice 11.50: Revista presei „Foia românească” 11.55: Avangarda „Ecranul Nostru” 11.00: Magazinul „De la 14 la 18 – liceenii” 11.30: Buletin de știri, date meteo 11.40: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 11.55: Știrile zilei pe scurt, încheiere.

10 MAI, SÂMBĂTĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40: Programul bisericilor ortodoxe și al adunării baptiste 14.45: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.00: Party Time – magazin de muzică ușoară 15.00: Interviu, reportaje din viața românilor din Ungaria 15.58: Încheiere.

11 MAI, DUMINICĂ (redactor: Iulia Kaupert)

14.30: Introducere, cuprins, evenimente calendaristice 14.40–15.30: Retrospectiva săptămânii (spiciuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 15.30: Emisiune religioasă ortodoxă 15.55: Încheiere.

(Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio!)

„Copiii sunt ca niște îngeri...”

Aproape o sută de copii de grădiniță și școală generală s-au cuminecat în Joia Mare la Micherechi. Liturghia Sfântului Vasile cel Mare a fost oficiată de Prea Sfinția Sa **Sofronie**, Episcopul de Giula, înconjurat de un sobor de preoți. Parohul locului, părintele **Ioan Bun** a introdus acest obicei al binecuvântării și cuminecării copiilor încă din Postul Mic al Crăciunului din anul trecut.

– De ce este importantă cuminecarea, împărtășania copiilor măcar în timpul posturilor? – l-am întrebat pe Părintele Episcop **Sofronie**, conducătorul Bisericii Ortodoxe Române din Ungaria.

– Este importantă pentru că este fundamental pentru un creștin să se împărtășească cu trupul și sân-

gele Domnului Hristos. Trebuie să spunem cu durere că la noi în Episcopie, datorită anumitor obiceiuri bisericești mai vechi, cuminecarea cu trupul și sângele Domnului nu este prea frecventă. Cu toate acestea, în cele patru posturi, credincioșii se spovedesc și se cuminecă, dar ar fi de dorit

ca să se întâmple acest lucru mai des. În Postul Paștelui, în special în Joia Mare, credincioșii vin și se spovedesc, se cuminecă. Dar ziua de astăzi de la Micherechi este foarte importantă pentru că s-au cuminecat în special copiii de la grădiniță și școală. Este un lucru însemnat pentru că în această parohie sunt cei mai mulți copii și tineri, care, de fapt, sunt viitorul acestei Episcopii. Dar sigur că acești copii din Micherechi, în mare parte, sunt și viitorul comunității românilor din Ungaria. Și tocmai de aceea, este esențial ca acești tineri să crească în credință, pentru că această credință nu-i învață lucruri rele. Îi învață să fie cuminți și ascultători de părinții și educatorii lor, să crească cu dragoste de Dumnezeu. Și de aproapele. Îi învață să aibă o viață sub binecuvântarea lui Dumnezeu și cu cât mai des se vor cumineca acești copii, cu atât mai mult Domnul Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, prin harul și puterea Duhului Sfânt, va fi prezent în viața lor, îi va feri de păcate, de răutăți, de cursele vrăjmașului. Lumea în care trăim nu este nici mai bună, nici mai rea decât cea de dinaintea, dar fiind un univers informațional, și răul se răspândește mai ușor. Totuși, noi creștinii credem că întotdeauna binele este cel care biruiește.

– Majoritatea acestor copii s-au cuminecat și în Postul Crăciunului, deci începe să se

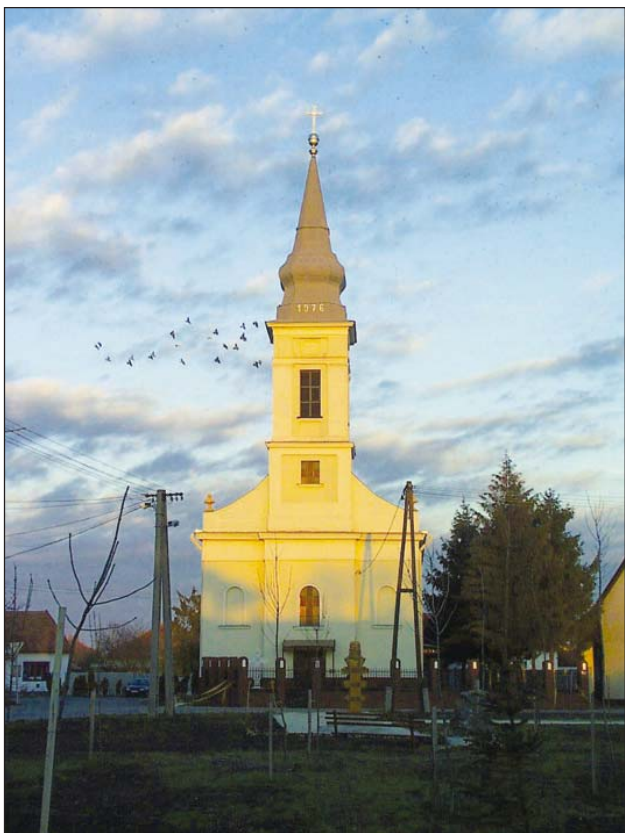
obișnuiască, să se învețe cu acest lucru...

– De anul trecut, de când am aflat că la Micherechi s-a introdus și în viața tinerilor această taină importantă a bisericii noastre, mi-am dorit să particip și eu la acest moment. Sigur că pentru mine nu sunt importanți numai copiii din Micherechi, ci importanți sunt toți copiii și tinerii din Biserica noastră. Toți credincioșii de altfel, dar credincioșii ajunși la o anumită vârstă sunt încadrați deja pe o anumită linie și ei, în funcție de sufletul și disponibilitatea lor, participă mai activ sau mai puțin activ la viața bisericească. Însă acești copii trebuie să fie învățați și noi, toți împreună, trebuie să facem ceva pentru acești tineri. Iar noi, ca Biserică, cel mai mare dar pe care putem să-l punem la îndemâna lor și care nu vine de la noi, oamenii Bisericii, ci de la însuși Dumnezeu, este Sfânta Euharistie, Sfânta Împărtășanie, trupul și sângele Domnului.

– În scurta predică sau cuvânt de învățătură, rostit la sfârșitul liturghiei, i-ați îndemnat pe copii să se roage și ei pentru părinții lor. Eu cred că toți cei care avem părinți, buni, ne gândim că ei de aceea sunt, ca să se roage ei pentru noi, să aibă grijă de noi. De ce este important ca și copilul să se roage pentru părintele lui?

– Este important pentru că acest copil este curat. Cum le-am spus și azi în predică: ei sunt ca niște îngeri, chiar dacă nu li se văd aripile, dar sufletele lor sunt înaripate. Acești copii sunt foarte curați și rugăciunile lor sunt foarte bine primite la Dumnezeu. Și eu însumi, când am fost copil, am fost învățat de mama mea să mă rog și pentru părinți, bunici, pentru familie și cunoscuți. Îndată după ce sfârșeam rugăciunile obișnuite „Înger îngerășul meu...” și „Tatăl nostru” și mai târziu și altele, mă rugam pentru cei dragi. Am crescut cu lucrul acesta, încât și astăzi mă rog și pentru cei vii, și pentru cei morți, de exemplu și pentru învățătoarea mea, pe care a chemat-o **Barbara**. Mă rog pentru ea, alături de bunicii mei, care toți sunt pe lumea cealaltă. Eu așa am crescut, așa m-am format și de aceea am spus că e bine dacă și tinerii noștri se vor obișnui să se roage pentru dascălii, părinții și bunicii lor. E bine să înceapă așa: să se roage pentru ei, pentru sănătate, să le dea lor Dumnezeu putere, pentru părinți, ca să fie sănătoși și să aibă putere de muncă, ca să-i poată crește, pentru bunici, pentru rude și cunoscuți. Așa, încetul cu încetul, când vor ajunge la vârsta maturității, vor învăța să se roage pentru toată lumea.

Eva Iova

FOAIA
românească
2 MAI 2003
www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director: Eva Iova. Colectiv redacțional: Edda Illyés, Rita Păcș. Tehnoredactare computerizată: Kovács Sándor. Editura și redacția: 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8., Pf. 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789 Fax: (66) 463-152, E-mail: foaia@matavnet.hu, foaia@freemail.hu Editor responsabil: Dr. Ioan Ciotea, președinte, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Giula, str. Dózsa Gy. nr. 8. Tiparul: Mozi Nyomda Bt. 5600 Békéscsaba, Luther u. 5/B Director: Garai György. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente la Foaia românească în județele Bács-Kiskun, Bichș și Csongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele în anul 2003: 3 luni 780 forinți; 6 luni 1560 forinți; 1 an 3120 forinți. A hetilap megjelenését a „Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségért” Közalapítvány biztosítja. Apariția săptămânalului este asigurată de Fundația Publică „Pentru Minoritățile Naționale și Etnice din Ungaria”.